

Jaarverslag KNMP

2022

COLOFON

©KNMP

Productie: bureau KNMP

Den Haag, 25 mei 2023

communicatie@knmp.nl

[KNMP.nl](https://www.knmp.nl)

Aan de totstandkoming van het KNMP Jaarverslag is uiterste zorg besteed. Eventuele wijzigingen en drukfouten voorbehouden. KNMP is de handelsnaam van KNMP Holding BV, een 100% deelneming van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie.

Jaarverslag KNMP 2022

Missie

De KNMP bevordert een optimale, wetenschappelijk gefundeerde, innovatieve, farmaceutische patiëntenzorg door apothekers. Vanuit deze ambitie behartigt de KNMP de belangen van alle apothekers en apotheken.

Voorwoord

De basis op orde en nu verder

Het KNMP Jaarplan over 2022 kreeg de titel 'de basis op orde' mee. We hebben als vereniging deze titel absoluut waargemaakt, na twee intensieve coronajaren. Het was in verband met de pandemie voor ons als beroeps- en brancheorganisatie zaak om orde op zaken te stellen. Terugblikkend op de periode tussen 1 januari en 31 december 2022 kun je natuurlijk niet opmerken dat dit proces binnen die data exact is afgerond. De basis is op orde en we gaan moedig voorwaarts om alles nog beter te doen.

Wat hebben we op orde? Nou, laat ik beginnen met de vaststelling dat de relatie met de leden is versterkt. We maken daarvoor gebruik van de KNMP-media en bereiken indien gewenst in korte tijd een groot deel van onze leden. Als bestuur hebben we ervoor gekozen om online met de collega-apothekers in gesprek te gaan over tal van onderwerpen. Uit evaluaties na onze Actualiteitensessies en webinars blijkt dat dit zeer wordt gewaardeerd. 2022 is ook het jaar waarin wij gelukkig fysiek weer bij elkaar zijn gekomen, met twee KNMP Congressen binnen enkele maanden. Online en fysiek zullen voor altijd naast elkaar blijven bestaan.

We hebben ook in 2022 met onze leden gewerkt aan de zichtbaarheid van de apotheker. Steeds meer apothekers werpen de mantel der bescheidenheid af en treden actief naar buiten. Om zo de relevantie van het beroep en onze positie in de zorg uit te dragen. Waar nodig ondersteunt de KNMP met publiekscampagnes.

Bestuurlijk hebben wij nieuwe collega's begroet en afscheid genomen van collega's die onder meer reglementair hun zetel ter beschikking moesten stellen. Inmiddels staan er, inclusief de drie secties LOA, WSO en AGM, teams die berekend zijn op hun taak. En die graag om zich heen kijken. Richting de stakeholders, richting andere apothekersverenigingen, in binnen- en buitenland. Onze relatie met de vakgenoten wereldwijd halen wij aan tijdens het congres met de FIP. In Europees verband zijn we verbonden met de PGEU, ook een organisatie die zich hard maakt voor grensoverstijgende zaken als bijvoorbeeld de geneesmiddelenkortingen.

Samen met de NVZA, de NIA en de apothekersverenigingen van jonge apothekers hebben we in 2022 een start gemaakt met de ontwikkeling van een visiedocument 'De apotheker in 2040'. Dat jaartal lijkt ver weg, maar we weten hoe de wereld in een paar jaar tijd kan veranderen. Het is daarom van belang dat wij ons op de toekomst voorbereiden. Dat doen we als KNMP niet alleen. Dan komen we vanzelf bij de titel van het jaarplan 2023: apothekers werken samen.

Aris Prins

Voorzitter KNMP

Den Haag, 25 mei 2023.

Inhoudsopgave

Inleiding	9
Actualiteit	10
Oorlog in Oekraïne	10
De vereniging	11
Maatschappelijke missie en goed bestuur	11
Versterking positie/zichtbaarheid van de apotheker	12
Informatisering	14
Regiobeleid en ondersteuning van de regio's	14
Samenwerking	15
Duurzame Farmacie	15
Het beroep	16
Opleiding, deskundigheid en professionaliteit	16
Professionele standaard farmaceutische zorg	16
Productzorg en bereiden	19
Transparantie	19
Onderzoek	19
Zorginnovatie	19
De branche	20
Bekostiging	20
Beschikbaarheid geneesmiddelen	21
Positionering apotheker	22
(Regionale) contractering	23
Informatiebeleid	24
Arbeidszaken	24
De producten	25
G-standaard	25
Medicatiebewaking	25
Geneesmiddelinformatie	25
Helpdesks	26
Farmanco	26
Farmaceutische kengetallen	26
Financiële verantwoording	28
Overige informatie	29
Risicomanagement	33
Samenstelling Bestuur KNMP, WSO, LOA, AGM en directie	36
Bijlage KNMP Bureau organogram	38
Jaarrekening KNMP 2022	
1.1 Geconsolideerde balans per 31 december 2022	42
1.2 Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2022	44
1.3 Kasstroomoverzicht over 2022	45
1.4 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening 2022	47
2.1 Enkelvoudige balans per 31 december 2022	60
2.2 Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2022	62
2.3 Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening 2022	62
3. Overige gegevens	65
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	66

Inleiding

Bladerend door het KNMP Jaarverslag realiseer je je weer hoeveel er is gebeurd en gerealiseerd in 2022. De vereniging heeft samen met het bureau op tal van terreinen stappen gezet en dat is een resultaat om trots op te zijn.

De weerslag treft de lezer in de hoofdstukken die gaan over de vereniging, het beroep, de branche en de producten. We sluiten af met een financiële verantwoording.

De voorzitter van de KNMP raakt in zijn voorwoord al een aantal ontwikkelingen die de vereniging aangaan. Kijkend naar het beroep komen een paar belangwekkende zaken voorbij. Memorabel in 2022 is de de-autoriseren van de NAN, waardoor voor de openbare farmacie de Professionele Standaard leidend is. Ook bijzonder is de lancering van het Charlotte Jacobs Instituut, het opleidingsinstituut voor de Vervolgopleiding Openbare Farmacie en de kaderopleiding.

Binnen de branche geldt dat de beschikbaarheid van de geneesmiddelen wederom een issue is met een geschiedenis, een heden en een toekomst. Tegelijkertijd maken we ons om meer druk. Om de (regionale) contractering, om het informatiebeleid en een duurzame farmacie. Onderwerpen waar het bestuur van de vereniging richting geeft aan het bureau om hier stevig mee aan de slag te gaan.

De producten van de KNMP vormen een geheel waar menig vereniging jaloers op mag zijn. De G-Standaard, het gebruik van MFB's, de jaarlijkse uitgave van het Informatorium Medicamentorum, de activiteiten van Farmanco en SFK en natuurlijk Apotheek.nl, alweer voor het vijfde jaar gelauwerd als beste website in de zorg. Het vergt veel om dit alles op hoog niveau te houden. Dat vraagt om inspanningen, passie, kennis en kunde. Dit alles is in ruime mate aanwezig.

Eric Janson,
Algemeen directeur KNMP

Den Haag, 25 mei 2023.

Actualiteit

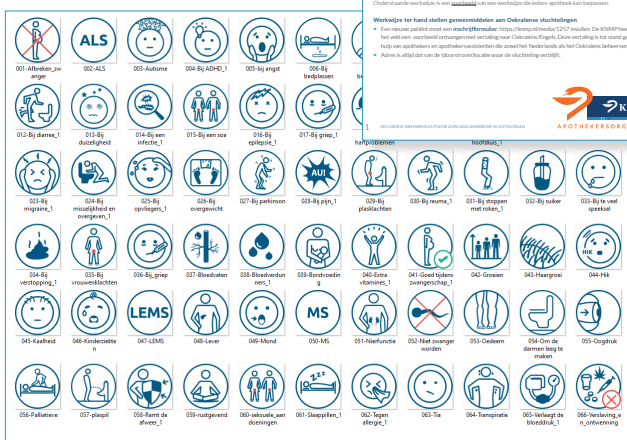
Oorlog in Oekraïne

Met het uitbreken van de oorlog komen de eerste vragen van de leden bij de KNMP binnen. Over hulp aan de inwoners van Oekraïne en de vluchtelingen. Om de leden te ondersteunen plaatst de KNMP op de website een dossier Oekraïne. Het dossier bevat alle laatste informatie die relevant is voor apothekers: over de zorg aan vluchtelingen, regels en adviezen rondom het verlenen van noodhulp en over jodiumtabletten. Leden kunnen tevens gebruikmaken van FAQ's en vragen stellen via een speciaal mailadres oekraine@knmp.nl.

Om alle hulp zo gestructureerd mogelijk te laten verlopen onderhoudt de KNMP contacten met de diverse stakeholders, met name overheden, en de wereldapothekersorganisatie FIP en de Europese apothekersorganisatie PGEU.

Wanneer de leden drempels ervaren bij de zorg aan Oekraïense vluchtelingen zoekt de KNMP naar oplossingen. Zo staat de KNMP dagelijks in contact met de stakeholders om digitaal declareren van zorg mogelijk te maken. Dit knelpunt wordt begin mei 2022 opgelost. In de zomer worden de regels voor het declareren van de zorg verder versimpeld. Op Apotheker.nl komt de belangrijkste informatie van vijftig geneesmiddelen in het Oekraïens. Het gaat om veelgebruikte geneesmiddelen in Nederland en zelfzorggeneesmiddelen. Apothekers kunnen deze vertalingen meegeven aan Oekraïense vluchtelingen die in Nederland geneesmiddelen nodig hebben. Naast de medicijnteksten is ook de baliekaart met iconen vertaald.

De vereniging

Maatschappelijke missie en goed bestuur

De Algemene Vergadering (AV) van juni herbenoemt Nicole Hunfeld als lid van het KNMP-bestuur. Zij vervult de rol van vicevoorzitter en penningmeester. In de AV van juni is Naomi Jessurun benoemd als lid van het KNMP-bestuur, en voorzitter van de Sectie Apotheker Geneesmiddel & Maatschappij (AGM). Vanaf half december neemt zij tijdelijk de rol van secretaris waar (tot en met juni 2023).

De AV herbenoemt Aris Prins in december als voorzitter van de KNMP. De voorzitter is blij met het vertrouwen van de leden en stelt zich graag nogmaals drie jaar ten volle in te gaan zetten voor de vereniging. KNMP-secretaris Sijtze Blaauw en Steven Verhagen-Smits, KNMP-bestuurslid en WSO-voorzitter, nemen in de AV van december afscheid.

Jos Lüers, lid van het WSO-bestuur, treedt in december toe tot het KNMP-bestuur als voorzitter van de WSO voor een periode van zes maanden. De AV van december geeft ook haar fiat aan de benoeming van Faisal Aiobi in de AGM-commissie. Hij volgt Linda Härmark op. Eerder in het jaar, in oktober, benoemt het KNMP-bestuur openbaar apotheker Jeroen Mentink tot lid van het sectiebestuur van de WSO. Hij volgt Rogier Larik op.

In 2022 geven de besturen van de KNMP en de NVZA extra aandacht aan het thema grensoverschrijdend

gedrag. Beide verenigingen hebben al vertrouwenspersonen. De KNMP heeft twee vertrouwenspersonen voor alle apothekers en de apothekers in opleiding tot specialist. In een gezamenlijk interview in PW laten de voorzitters Aris Prins (KNMP) en Gerard Hugenholtz (NVZA) hun licht over dit thema schijnen om zo nader in contact te treden met de leden over de vraag of er voldoende aandacht aan het onderwerp wordt gegeven.

De KNMP Studentenprijs 2022 is toegekend aan Rianne Vriend (Groningen), Femke Vlaswinkel (Leiden Academic Centre for Drug Research), Esther Lubberts (Leiden) en Niels Reijnhout (Utrecht). Hoogleraren en docenten hebben de studenten voor deze prijs voorgedragen vanwege hun uitstekende studieresultaten, motivatie en inzet. De KNMP Studentenprijs wordt jaarlijks uitgereikt tijdens het KNMP Najaarscongres.

KNMP-vicevoorzitter Nicole Hunfeld reikt in november de Jong Talent Aanmoedigingsprijzen uit aan Anna Ijpma (Vrije Universiteit), Veronia Nasralla (Universiteit Utrecht), Ana Radu (Rijksuniversiteit Groningen) en Emmelie van der Veer (Universiteit Leiden) in de categorie farmacie en (bio)farmaceutische wetenschappen. De Koninklijke Hollandse Maatschappij der Wetenschappen (KHMW) kent deze prijzen jaarlijks toe aan studenten met de beste studieresultaten in het eerste jaar van een studie aan een Nederlandse instelling voor wetenschappelijk onderwijs. De KNMP is sponsor van de Jong Talent Aanmoedigingsprijzen.

Ledenbijeenkomsten

Tijdens zeven Actualiteitsessies praten bestuurders van de KNMP de leden online bij over lopende actuele dossiers. Leden kunnen tijdens de sessies via de chat reageren. Ter plekke wordt ingegaan op de reacties. Vragen waarop geen spontaan antwoord mogelijk is, worden later via een Q&A beantwoord. Het KNMP-bestuur heeft de volgende onderwerpen besproken met de leden: Medische Noodzaak en de voortgang van het traject Verantwoord Wisselen, de overhevelingen, de regionalisering, geneesmiddelenkortingen en ijzere

voorraad, modernisering GVS/GVS-herberekening, de voorgenomen wijziging van de GDV-prestatie, de uitstroom van vitamine D uit het basispakket, indexatie van tarieven, ontwikkelingen bij inkoop van geneesmiddelen, Integraal Zorgakkoord (IZA), duurzaamheid: 'Verspil geen pil', en

orale antivirale behandeling van COVID-19. De secties organiseren verschillende online bijeenkomsten voor hun leden. Zo houdt de Wetenschappelijke Sectie Openbaar Apothekers (WSO) een viertal webinars, waaronder in februari een webinar over het ontstaan van afhankelijkheid van opioïden, het afbouwen ervan, de begeleiding van de patiënt en het voorkomen van ongepast gebruik door het maken van regionale afspraken. In november organiseren de WSO en de sectie Landelijke Openbare Apotheken (LOA) gezamenlijk een webinar over een aantal relevante dossiers vanuit zowel het beroep als het bedrijf waaronder Verantwoord Wisselen.

AGM organiseert fysieke bijeenkomsten rondom verschillende inhoudelijke thema's, zoals de bijeenkomsten 'Van geneesmiddelenkortingen naar verplichte voorraad' en 'Bespiegelingen op politieke besluitvorming – hoe lopen de hazen in politiek Den Haag?'

De districtsledenbijeenkomsten (DLB's) worden in 2022 voor het eerst na de coronaperiode weer fysiek gehouden. In de reeks DLB's in het voorjaar staat het

thema medicatieveiligheid centraal. In het najaar is het thema Advanced Therapy Medicinal Products (ATMP's). In 2022 vindt ook het KNMP Congres weer fysiek plaats. Het Voorjaarscongres, dat verschoven is naar juli, heeft als titel 'Kinderen, van conceptie tot adolescentie'. Als vanouds vindt in de tweede week van oktober het Najaarscongres plaats. Dit heeft als thema Hart- en vaatziekten.

In september komen op uitnodiging van het bestuur ruim 60 leden die in 1997 het Apothekersexamen hebben behaald, in Utrecht bijeengekomen om dit 25-jarig jubileum op feestelijke wijze te vieren. Gezien het succes wellicht het begin van een traditie.

Versterking positie/zichtbaarheid van de apotheker

Met de slogan: 'Weet 't zeker, vraag 't de apotheker!' start de KNMP een brede aanpak om de apotheker als medicatiespecialist zichtbaarder te maken bij het Nederlandse publiek. Verschillende publiekscampagnes maken hier onderdeel van uit. De eerste campagne van het jaar heeft als thema 'Waardevol advies van uw apotheker'. De campagne informeert geneesmiddelgebruikers over de vele handelingen die de apothekers

en hun teams achter de schermen verrichten. Als onderdeel van het ter hand stellen van het geneesmiddel krijgen patiënten een waardevol advies, zodat ze het middel goed en veilig kunnen gebruiken.

Nog voor de zomer begint de KNMP met twee andere publiekscampagnes: de anticonceptiepil en 'Goed voorbereid op reis'. In het kader van de campagne 'Goed voorbereid op reis' zenden Sky Radio, Radio 10 en de

regionale omroepen in juli een radiospot uit namens alle apothekers van Nederland. De radiospot informeert het Nederlandse publiek over het tijdig aanvragen van een Schengenverklaring en verwijst de luisteraar naar Apotheek.nl/opreis voor meer praktische reistips. Naast de radiospot zijn er op Facebook en Instagram diverse advertenties te zien. De campagne over de anticonceptiepil informeert startende pilgebruikers over de werking, het gebruik en de bijwerkingen van de anticonceptiepil. Voor de leden is er bij alle campagnes een toolkit beschikbaar op KNMP.nl. De toolkit bevat tips, goede voorbeelden en tools voor apothekers en hun teams om zich zichtbaar(der) te maken als medicatiespecialist.

Internationale positionering van werkzaamheden van apothekers

Gedurende het jaar neemt de KNMP deel aan bijeenkomsten van de FIP. De KNMP brengt verschillende onderwerpen in: het nieuw curriculum specialistenopleiding openbaar apotheker, verwachte ontwikkelingen in Nederland zoals vaccineren door apothekers, en het Integraal Zorgakkoord. De bijeenkomsten zijn deels online en deels fysiek, zoals het FIP Congres in Spanje.

In totaal nemen meer dan 100 Nederlandse apothekers deel aan het FIP

Congres. Tijdens het congres wordt een FIP-statement over point-of-care testing

aangenomen. In het statement ligt de nadruk op het belang van labwaarden om goede farmaceutische zorg te kunnen leveren. De KNMP zet zich er al langer voor in om alle labwaarden die relevant zijn voor farmaceutische zorg uit te wisselen, zodat apothekers die kunnen betrekken bij de medicatiebewaking.

In juni vindt het PGEU Congres plaats. Tijdens dit congres worden de volgende onderwerpen behandeld: access to medicines, information to patients, en use of real world evidence in EU medicines regulation. Met een aantal PGEU leden (Spanje, Portugal, Italië, Frankrijk en Ierland) start de KNMP een gezamenlijk project om het melden van geneesmiddelentekorten op Europees niveau te tillen. De EMA heeft meer bevoegdheden gekregen en de PGEU verkent welke rol apothekers kunnen hebben in het melden en monitoren van geneesmiddelentekorten op Europees niveau. In de PGEU is in 2022 veel aandacht voor de Revision of the EU general pharmaceuticals legislation en Regulation on the European Health Data Space (EHDS). De EHDS heeft invloed op hoe zorgverleners moeten omgaan met de data zoals patiëntendossiers.

In het UNICOM-project van de Europese Commissie draagt de KNMP bij aan veilig grensoverschrijdende elektronisch voorschrijven en verstrekking en effectieve geneesmiddelenbewaking. Begin mei vindt een bijeenkomst plaats waar in de praktijk getest wordt hoe codes tussen landen kunnen worden uitgewisseld.

Z-Index levert inbreng op de scenario's die worden getest, en voorbeelden van Nederlandse G-Standaardcodes ten behoeve van de link tussen de internationale codes en nationale codes.

International Organization for Standardization (ISO)

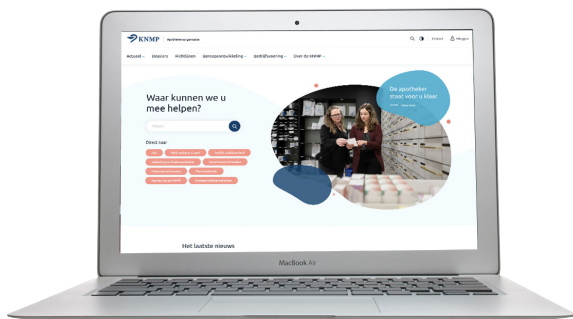

is het netwerk van nationale standaardiseringsorganisaties, zoals de NEN. In juni wordt de halfjaarlijkse ISO-vergadering voor het eerst sinds corona weer fysiek gehouden. Vanwege nog steeds bestaande beperkingen zijn er twee fysieke locaties die onderling digitaal verbonden zijn. Eén van deze twee locaties is de KNMP. De voorzitter van de KNMP verwelkomt het internationale gezelschap in het verenigingsgebouw van de KNMP.

Informatisering

KNMP.nl volledig vernieuwd

In het voorjaar gaat de volledig vernieuwde versie van KNMP.nl online. De vormgeving is aangepast, er is een nieuwe indeling gemaakt, de zoekmachine is verbeterd en KNMP-leden kunnen in 'Mijn KNMP' hun gegevens inzien en aanpassen. Een groot aantal apothekers heeft meegedacht en feedback gegeven. Met deze input is de website overzichtelijker en gebruiksvriendelijker geworden.

KNMP.nl uit de lucht

Als gevolg van technische problemen zijn knmp.nl en de Kennisbank gedurende twee dagen in augustus volledig uit de lucht. Ook het e-mail verkeer werkt tijdelijk niet.

Regiobeleid en ondersteuning van de regio's

In februari publiceert de KNMP haar visie op regionale samenwerking in de farmaceutische zorg. Met deze visie benadrukt de KNMP de noodzaak om in elke regio tot één organisatorisch aanspreekpunt te

komen voor de farmaceutische zorg, zoals ook opgenomen in de Toekomstvisie Openbare Farmacie 2025. Ook is in het visiedocument aan de orde welke ondersteuning de KNMP haar leden en regionale apothekersorganisaties biedt in het kader van de regionalisering.

In navolging van de visie stelt de KNMP aan haar leden een handreiking 'Regionale samenwerking in het licht van de Mededingingswet' beschikbaar. In deze handreiking komt aan de orde waar apothekers rekening mee moeten houden wanneer zij in regionaal verband de onderlinge samenwerking en de samenwerking met andere partijen vormgeven.

De KNMP ontwikkelt bij de handreiking een infoclip. In de infoclip worden apothekers in enkele minuten bijgepraat over waar zij rekening mee moeten houden wanneer zij in regionaal verband de onderlinge samenwerking en de samenwerking met andere partijen vormgeven.

In februari, juni en november houdt de KNMP Netwerkbijeenkomsten voor regionale apothekersorganisaties. Door de coronamaatregelen waren de mogelijkheden om fysieke bijeenkomsten te houden beperkt. Hierom zijn de bestuurderstrainingen tijdelijk uitgesteld. De deelnemers van de eerdere leergangen worden uitgenodigd voor een tweedaagse leergang verdieping & intervisie. De KNMP houdt per district en voor de

grote steden overleggen met de betrokken regionale apothekersorganisaties. Voor de vertegenwoordigers van apothekers in de Regionale Overleggen Acute Zorg (ROAZ), de zogenaamde ROAZ-coördinatoren, zijn gerichte trainingen georganiseerd voor het opstellen van crisisplannen.

Samenwerking

De KNMP is samen met de VJA, NVZA, Jong NVZA, NIA, en Jong NIA gestart met de ontwikkeling van een visiedocument 'De Apotheker in 2040'. Dat doen zij om zich vroegtijdig op de ontwikkelingen die op apothekers afkomen voor te bereiden. Om daarmee de toekomstige positie van apothekers te bepalen, en waar mogelijk om mee sturing te kunnen geven aan de gewenste veranderingen. En het beroep over de gehele breedte waarin het wordt uitgeoefend, d.w.z. in de industrie, als apotheker geneesmiddel en maatschappij, in de wijk en in het ziekenhuis, te positioneren.

Per 1 januari 2022 treedt er regelgeving in werking die de betrokkenheid van (dienst)apotheken bij acute zorg versterkt. De KNMP riep eerder op om apothekers in de regio beter te betrekken bij wijzigingen in de acute zorg. Minister Kuipers (VWS) wil de acute zorg verbeteren door in te zetten op het verbeteren van kwaliteitskaders en het versterken van het ROAZ. Hierbij verwijst de minister onder

meer naar de komst van een KNMP-definitie en bereikbaarheidsnorm voor farmaceutische spoedzorg.

Duurzame farmacie

De KNMP zet zich binnen de Coalitie Duurzame Farmacie, samen met VIG, Bogin en Nprofarm, in voor de Ketenaanpak Medicijnresten uit het Water, onder leiding van de minister van Infrastructuur en Water (IenW).

In april biedt de coalitie de inspiratiegids 'Verspil geen Pil' aan aan de Tweede Kamerleden Joba van den Berg (CDA) en Liane den Haan (Fractie Den Haan). De gids geeft een actueel overzicht van inspanningen binnen de geneesmiddelenketen om verspilling tegen te gaan, en de milieu-impact te beperken.

Eind 2022 ondertekent de KNMP de Green Deal Duurzame Zorg 3.0 'Samen werken aan duurzame zorg.' De nieuwe Green Deal Duurzame Zorg (GDDZ) bevat ten opzichte van versie 2.0 concretere en ambitieuzere doelen. Voor de uitvoering zet de KNMP in op bewustwording, duurzaam verpakken, gepast voorschrijven en verstrekken, goed gebruik en veilig inzamelen. De KNMP-klankbordgroep Duurzame Farmacie ondersteunt de KNMP bij haar inzet voor verduurzaming van de farmacie, o.a. bij de uitvoering van de GDDZ3.0.

Tijdens het online event 'Green and Sustainable Pharmacy' van de Europese koepelorganisatie PGEU spreekt KNMP-vicevoorzitter Nicole Hunfeld namens de KNMP.

Het beroep

In juni organiseert de KNMP een symposium ter ere van 25 jaar openbaar apotheker. In 1995 voerde de KNMP de verplichte registratiefase en de vijfjaarlijkse herregistratieplicht in voor opname in het KNMP-register. Vanwege de coronapandemie is de viering uitgesteld, maar de KNMP schenkt alsnog aandacht aan dit bijzondere moment. Alle openbare apotheken ontvangen een slagroomtaart voor het apotheketeam om deze gebeurtenis te vieren.

Opleiding, deskundigheid en professionaliteit

Tijdens het symposium ter ere van 25 jaar openbaar apotheker is tevens de lancering van het Charlotte Jacobs Instituut (CJI). Het CJI is het opleidingsinstituut van de KNMP voor de Vervolgopleiding Openbare Farmacie en de Opleiding tot Kaderapotheker. Harm Geers wordt per 1 september 2022 aangesteld als directeur van het Charlotte Jacobs Instituut.

van de KNMP voor de Vervolgopleiding Openbare Farmacie en de Opleiding tot Kaderapotheker. Harm Geers

In maart vindt de eerste Startdag van de vernieuwde Vervolgopleiding Openbare Farmacie plaats. De inhoud en opzet van de postacademische vervolgopleiding zijn aangepast aan de meest actuele thema's binnen de farmaceutische zorg en de moderne didactische maatstaven. De Vervolgopleiding draagt bij aan het op peil houden van voldoende gekwalificeerde openbaar apothekers en de kwaliteit van de openbare farmacie.

Registers & Kwaliteitstoezicht

Het Centraal College werkt in 2022 aan de herziening van de Regeling Specialismen Farmacie. Belangrijke voorstellen tot wijziging hebben betrekking op verzoeken van de apothekers geneesmiddel en maatschappij en de kaderapothekers voor het inrichten

van registers waarin hun competenties kunnen worden vastgelegd.

De Commissie Registratie Kaderapothekers wordt ingesteld voor het toezicht op de opleiding en registratie van kaderapothekers.

Wet BIG

In het kader van een bredere verkenning naar de toekomstbestendigheid van de Wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG) verschijnt in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport een advies. Hierin wordt aanbevolen om meer beroepsgroepen een functioneel zelfstandige bevoegdheid, of een bevoegdheid voor deelhandelingen, te geven om taakherschikking te faciliteren. Denk daarbij aan het zelfstandig voorschrijven van bepaalde UR-geneesmiddelen. De bewindspersoon neemt deze aanbeveling mee in een vervolgtraject waarbij de KNMP is aangesloten. Daarin wordt tevens gekeken naar een kwaliteitsregister voor apothekers die niet zijn opgenomen in een specialistenregister.

De tweejaar-werkonderbrekingseis wordt per 1 december 2022 uit het besluit Periodieke registratie Wet BIG geschrapt. Voor apothekers en andere zorgverleners die zich moeten herregistreren geldt per december niet meer dat een werkonderbreking maximaal twee jaar aaneengesloten mag zijn. De tweejaar-werkonderbrekingseis was ook onderdeel van de eisen voor herregistratie als specialist en zal ook daar vervallen. Het Centraal College past zijn eisen daarop aan.

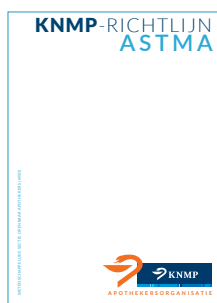
Professionele Standaard Farmaceutische Zorg

De Nederlandse Apotheek Norm (NAN) 2006 is gede-autoriseerd. De Algemene Vergadering neemt in december dit memorabele besluit. De openbare farmacie werkt door de de-autorisatie van de NAN

2006 enkel nog met de Professionele Standaard Farmaceutische Zorg. Met de komst van de KNMP-richtlijn Praktijkvoering in oktober zijn de laatste onderdelen van de NAN in geactualiseerde vorm opgenomen in de Professionele Standaard. De KNMP-richtlijn Praktijkvoering ondersteunt de openbaar apotheker bij het waarborgen van de kwaliteit van de praktijkvoering.

KNMP-richtlijn Astma

De KNMP heeft in samenwerking met de SIG Long de KNMP-richtlijn Astma ontwikkeld onder verantwoordelijkheid van de Wetenschappelijke Sectie Openbaar apothekers. De richtlijn is geautoriseerd en opgenomen in de Professionele Standaard Farmaceutische Zorg. Deze nieuwe richtlijn ondersteunt de openbaar apotheker bij het verlenen van farmaceutische zorg aan patiënten met astma in de eerstelijns ketenzorg. De WSO besteedt in juni aandacht aan de implementatie van de richtlijn tijdens een webinar.

Verantwoord Wisselen

In maart bereikt de KNMP samen met de koepelorganisaties van patiënten, voorschrijvers en zorgverzekeraars overeenstemming over de Leidraad Verantwoord Wisselen. In deze Leidraad zijn afspraken vastgelegd over het wisselen van geneesmiddelen en de verantwoordelijkheid van arts, apotheker en patiënt hierbij. Als het wisselen medisch onverantwoord is dan wordt dit door de voorschrijvend arts vastgesteld. Apothekers worden door zorgverzekeraars dan ook niet afgerekend op medische noodzaak. Met deze Leidraad kan de openbaar apotheker zich nog meer richten op goede farmaceutische zorg aan zijn patiënten. Voor de openbaar apotheker is nu beter uit te leggen waar de patiënt aan toe is. Dat scheelt naar verwachting veel discussie aan de balie. De Leidraad wordt met ingang van 2023 volledig van kracht.

In een eerder traject ruim twee jaar geleden bleek het niet mogelijk om tot overeenstemming te komen. Belangrijkste knelpunt voor de KNMP was de onduidelijkheid over de gevolgen van recepten met medische noodzaak voor de apotheker. Door de KNMP, de Patiëntenfederatie Nederland en ZN is vervolgens het initiatief genomen voor een doorstart. Bijna twee jaar is door vertegenwoordigers van Patiëntenfederatie Nederland, FMS, NHG, LHV, ZN en de KNMP intensief overlegd over de Leidraad Verantwoord Wisselen.

De KNMP stelt informatiematerialen voor patiënten beschikbaar over Verantwoord Wisselen. Zo kunnen

apothekers patiënten informeren wanneer zij een ander geneesmiddel meekrijgen.

Vitamine D

Op verzoek van VWS komt de Adviescommissie Pakket (ACP) van het Zorginstituut met een advies over vitamine D. Minister Kuipers neemt het advies van het Zorginstituut over om alle vitamine D uit het basispakket te halen. In aanloop naar het advies en de besluitvorming zet de KNMP samen met andere beroeps- en patiëntenorganisaties haar bezwaren uiteen. De KNMP wijst erop dat verdere uitstroom van vitamine D uit het verzekerd pakket voor de zorgverzekering niet tot besparingen leidt, maar juist tot extra uitgaven. Tevens vraagt de KNMP aandacht voor de gezondheidsgevolgen van verminderd gebruik door kwetsbare ouderen. Voorafgaand aan het debat in de Tweede Kamer over het geneesmiddelenbeleid en

het pakketbeheer roept de KNMP, in een gezamenlijke brief met KBO-Brabant, KWF Kankerbestrijding, Nederlandse Cystic Fibrosis Stichting, Nierpatiënten Vereniging Nederland, Osteoporose Vereniging, ReumaNederland en de Seniorencoalitie (ANBO, KBO-PCOB, Koepel Gepensioneerden en NOOM), op vitamine D in het basispakket te houden. Zes oppositiepartijen pleiten voor het behoud van vitamine D in het basispakket. Hun motie wordt echter verworpen. De Tweede Kamer stemt wel unaniem in met een motie die de regering verzoekt eind 2023 de

Gebruikt u vitamine D?
Let op: per 1 januari 2023 verandert de vergoeding

Uw vitamine D wordt vanaf 1 januari 2023 niet langer vergoed. Dit is een besluit van de Rijksoverheid. De Rijksoverheid wil daarmee geld besparen. De Rijksoverheid vindt namelijk dat mensen vitamine D zelf kunnen betalen. Daarom betaalt u de vitamine D vanaf 1 januari 2023 zelf.

Uw apotheker heeft een overzicht van de medicijnen die u gebruikt. Ook als u vitamine D gebruikt. Zo krijgt u de juiste zorg. Uw apotheker wil namelijk dat de medicijnen goed hun werk doen.

Wat is voor u belangrijk?

- Blijf vitamine D slikken.
- Heeft u vragen over vitamine D? Stel ze aan uw apotheker.
- Laat uw apotheker weten dat u vitamine D slikt.

Bekijk meer informatie op apotheek.nl/medicijnen/vitamine-d of scan de QR-code

Apotheek.nl

eerste effecten te publiceren van de uitstroom van vitamine D uit het basispakket.

In het najaar stelt de KNMP informatiemateriaal beschikbaar over de overheidsmaatregel rondom vitamine D inclusief een voorbeeldbrief voor patiënten. Om de leden verder te informeren staat eind oktober de Actualiteitsessie in het teken van vitamine D.

Het KNMP-bestuur stelt zich op het standpunt dat uitsluitend in de eigen openbare apotheek aangeschafte vitamine D-middelen worden opgenomen in het medicatiedossier van de patiënt.

Preventie

De KNMP stelt de visie 'Preventie door de openbaar apotheker' vast, en geeft daarmee inhoud aan een onderdeel van de Toekomstvisie Openbare Farmacie 2025. De visie schetst de positie en ambitie van de beroepsgroep van openbaar apothekers ten aanzien

van preventieve zorg. Daarin komen onder meer de expertise, kerntaken en vaardigheden aan de orde. Vanuit de overheid en in de zorg is er in toenemende mate aandacht voor preventie.

Vergroten van de vaccinatiecapaciteit in de eerste lijn

Naar aanleiding van de oproep van Tweede Kamerleden om apothekers ook zelfstandig te laten vaccineren starten de KNMP, het ministerie van VWS, het RIVM en de GGD-en begin 2022 gesprekken 'over of, en zo ja op welke wijze, doelmatige uitvoering van vaccinatie door apothekers mogelijk is'. Minister Kuipers (VWS) zegt 'zeer erkentelijk' te zijn voor de rol die apothekers al spelen bij het bereiken van doelgroepen die achterblijven in de vaccinatiegraad via voorlichting over de coronavaccinaties. In juli schrijft de minister in een brief aan de Tweede Kamer dat apothekers op lokaal niveau kunnen meewerken aan het zetten van coronavaccinaties. Via de opdrachtconstructie uit de Wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg

(BIG) kunnen apothekers door bijvoorbeeld een huisarts bekwaam worden verklaard om onder toezicht te vaccineren.

Kwetsbare ouderen

De KNMP pleit voor de mogelijkheid om regionaal en multidisciplinair meer maatwerkafspraken te kunnen maken over zorg aan kwetsbare thuiswonende ouderen. Dat doet de apothekersorganisatie in een consultatieronde van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa). De toezichthouder werkt momenteel, in opdracht van minister Kuipers, aan een advies over het verbeteren van de coördinatie en afstemming van

zorg rondom kwetsbare ouderen. Betere regionale samenwerking bij extramurale farmaceutische zorg draagt volgens de KNMP bij aan het verbeteren van veilige zorg, therapietrouw en kostenbeheersing.

Productzorg en bereiden

Vanaf augustus is de herziene IGJ-circulaire 'Handhavend optreden bij collegiaal doorleveren van eigen bereidingen door apothekers' weer een jaar van kracht. De verwachting is dat de Europese Commissie eind 2022 met een voorstel komt voor een nieuwe Europese geneesmiddelenwetgeving.

Transparantie

Voor apotheken die de kwaliteitsindicatoren over 2021 hebben ingevuld, komt een benchmarkrapport met de uitslag beschikbaar. In het rapport zijn ook indicatoren voor de nieuwe Richtlijn Astma opgenomen. Het benchmarkrapport richt zich op de Professionele Standaard voor openbare apotheken en apotheken die farmaceutische zorg leveren als dienst- of instellingsapotheken. Met het individuele benchmarkrapport kunnen apotheken hun gegeven antwoorden spiegelen aan landelijke kengetallen en deze gebruiken voor hun eigen kwaliteitsverbeteringen.

Onderzoek

Het toegepast wetenschappelijk onderzoek draagt bij aan de wetenschappelijke onderbouwing en ontwikkeling van de Professionele Standaard door het onderzoeken van kennislacunes. De onderzoeksagenda van de KNMP met het aandachtspunt openbare farmacie wordt geoperationaliseerd door de onderzoekscall en de monitoring van de voortgang van de onderzoeken. Bij de herziening van de richtlijnen worden de resultaten van (eerdere) onderzoeken meegenomen en gebruikt.

Zorginnovatie

De KNMP Zorginnovatieprijs 2022 is door de leden toegekend aan het digitaal tekortenplatform ApoAfspraak. Op dit platform leggen apothekers en voorschrijvers eenvoudig afspraken vast over alternatieven voor geneesmiddelen die niet leverbaar zijn. Daarmee kan ApoAfspraak bijdragen aan het terugdringen van tijd die apothekers en zorgverleners steken in het oplossen van geneesmiddelentekorten.

De branche

Bekostiging

VWS sluit met branche- en beroepsorganisaties uit de zorg een Integraal Zorgakkoord (IZA). Het akkoord vormt een nadere uitwerking van het regeerakkoord en moet een bijdrage leveren aan de toekomstbestendigheid van de zorg. In het akkoord is afgesproken dat zorgpartijen intensiever met elkaar gaan samenwerken, de eerstelijnszorg versterken en meer aan preventieve zorg gaan doen. De KNMP is, in tegenstelling tot eerdere hoofdlijnenakkoorden in de zorg, betrokken bij het IZA. De KNMP wil bij de uitwerking nog actiever worden betrokken om zo de toegevoegde waarde van farmaceutische zorg te laten zien. Tijdens de onderhandelingen heeft de KNMP zich gericht op de vastgestelde thema's, zoals het versterken van de organisatie van de eerstelijnszorg (basiszorg), regionale samenwerking en digitalisering (gegevensuitwisseling).

Richting de behandeling van de begroting van VWS heeft de KNMP haar zorgen geuit over het teruglopende uitgavenkader apotheekezorg. De begroting lijkt volgens de apothekersorganisatie geen rekening te houden met de groeiende zorgvraag en toenemende zorgzwaarte in de farmaceutische zorg. Deze bezuinigingen lijken niet te corresponderen met de uitwerking van het Integraal Zorgakkoord.

Administratieve lasten

De KNMP zet in op minder regeldruk in de apotheek in het kader van het vervolg op het programma [Ont] Regel de Zorg van minister Helder (Langdurige Zorg en Sport). Eerder bleek uit een eindrapportage van het eerste actieprogramma dat de openbare farmacie de hoogste regeldruk (7.4 op 9) ervaart.

Niet alleen in huidige wet- en regelgeving gaat het kabinet samen met het zorgveld op zoek naar versimpeling en versoepeling. Ook wordt gestuurd op het voorkomen van regeldruk in nieuwe wet- en regelgeving. Apothekers wijzen erop dat vooral

het voorkeursbeleid van zorgverzekeraars en de leverbaarheid van geneesmiddelen veel administratieve lasten geven.

Via een subsidieregeling kunnen apotheken ook zelf aan de slag met het verminderen van regeldruk. Deze subsidie is bedoeld om bijvoorbeeld interne verantwoordingsprocessen, -protocollen en werkwijzen te vereenvoudigen.

Op declaraties van geneesmiddelen, die alleen op voorwaarden zoals geformuleerd in Bijlage 2 worden vergoed, volgen soms terugvorderingen door zorgverzekeraars. De reden is dat er niet volgens de voorwaarden is afgeleverd. Probleem bij enkele voorwaarden Bijlage 2, waaronder de GLP-1-agonisten, is dat de voorwaarden voor vergoeding complex zijn. Voorwaarden worden alleen 'positief' geformuleerd, dat wil zeggen dat er is beschreven welke combinaties van geneesmiddelen wel voor vergoeding in aanmerking komen. 'Negatieve' voorwaarden zijn niet expliciet opgenomen. De Zorginstituut-teksten zijn hierin onvoldoende duidelijk. Apothekers moeten uit de context halen welke combinatie van geneesmiddelen niet in aanmerking komen. Dit is een onwenselijke situatie. De KNMP is in overleg met Zorginstituut en ZN hoe de voorwaarden duidelijker kunnen worden geformuleerd, ook dus de negatieve voorwaarden. De formulieren (artsenverklaring en apotheekinstructie) zijn nu alleen op papier beschikbaar. Digitalisering, bijvoorbeeld als MFB of een andere sneller te implementeren vorm, is een sterke wens om de administratieve lasten en risico op terugvordering te verminderen.

Geïndividualiseerde distributievorm (GDV)

De KNMP maakt bij de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) bezwaar tegen de herziene prestatie voor de geïndividualiseerde distributievorm (GDV). Een belangrijk bezwaar van de KNMP is dat de NZa

onvoldoende aannemelijk heeft gemaakt dat de aangevoerde redenen, zoals deprescribing en eerlijker kostenverdeling, daadwerkelijk van toepassing zijn om tot herziening van de prestatie over te gaan. Ook de ASKA en de NAPCo maken bezwaar tegen de herziene prestatie. Daarnaast is er door de KNMP bezwaar aangekend tegen de prestatiebeschrijvingsbeschikking facultatieve prestatie farmaceutische zorg. De KNMP onderkent de positieve intenties van de partijen die de facultatieve prestatie hebben aangevraagd, maar vindt dat de prestatie niet voldoet aan noodzakelijke eisen van precisie en duidelijkheid aangezien deze nieuwe prestatie overlap vertoont met de reeds bestaande prestaties terhandstelling en medicatiebeoordeling bij chronisch geneesmiddelengebruik. De KNMP wil niet dat hierdoor verwarring of uitholling van andere prestaties ontstaat.

De KNMP wendt zich tot het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBB) nadat de NZa haar bezwaren tegen de herziene prestatie en de nieuwe facultatieve prestatie ongegrond verklaart.

De KNMP en vertegenwoordigers van gebruikersraden van apotheek informatiesystemen krijgen van zorgverzekeraars de toezegging dat apotheken door eventuele technische issues bij de invoering van de gewijzigde GDV-prestatie niet in de financiële problemen komen.

Aangezien door de wijziging van de prestatie voor de GDV de rekening van de patiënt er anders uit kan zien heeft de KNMP informatiematerialen ontwikkeld om de apotheker te ondersteunen.

Geneesmiddelenvergoedingsstelsel (GVS)

De KNMP volgt de plannen van minister Kuipers om de herberekening van het Geneesmiddelenvergoedingsstelsel (GVS) per 2023 te realiseren, op de voet, en deelt haar zorgen met de minister. Samen met de

huisartsen waarschuwen de apothekers de minister en de Tweede Kamer voor grote en kritische risico's in de geplande herberekening van het GVS. De zorgverleners uiten hun zorgen over wisselingen van geneesmiddelen en bijbetalingen die de modernisering met zich meebrengt als fabrikanten de prijzen van geneesmiddelen niet verlagen tot onder de vergoedingslimiet. De VVD stelt schriftelijke vragen over het draagvlak voor de herberekening onder zorgverleners en over de kosten en baten van de herberekening. Aan het einde van de zomer adviseert het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR) de minister om de herberekening van het GVS niet vast te stellen. Volgens het ATR is de huidige onderbouwing van de GVS-herberekening onvoldoende voor een goed afgewogen besluitvorming. In september wordt bekend dat de herberekening van het GVS wordt uitgesteld tot 1 januari 2024.

Beschikbaarheid geneesmiddelen

Om afhankelijkheden in de productie- en toeleveringsketens van medische producten te verminderen, zet minister Kuipers vooral in op een gezamenlijke Europese agenda. In EU-verband wordt geïnvesteerd in het stimuleren van productie dicht bij huis, en in diversificatie van toeleveringsketens. Daarnaast wil de bewindspersoon een opschaalbare productie in Nederland versterken.

Daarvoor brengt minister Kuipers momenteel het bestaande productielandschap voor geneesmiddelen in kaart. De KNMP volgt de plannen van de minister en brengt haar standpunten naar voren.

In juli publiceert minister Kuipers (VWS) een beleidsregel die handelsvergunninghouders van geneesmiddelen en groothandelaren verplicht per

2023 een voorraad aan te leggen van tweeënhalve maand. Naar aanleiding van de beleidsregel publiceert het tijdschrift The Lancet een artikel over de geneesmiddelenkortingen in Nederland. Aris Prins wordt voor het artikel geïnterviewd.

Positionering apotheker

Begin 2022 sluit de KNMP zich aan bij de nationale campagne Samen Beslissen. In deze campagne, onder coördinatie van de Patiëntenfederatie Nederland, zetten zorgpartijen zich in voor meer samen beslissen. Uit onderzoek blijkt dat zeventig procent van de zorgverleners en zorggebruikers aandacht voor Samen Beslissen belangrijk vindt. Ook in de apotheek is samen beslissen een belangrijk thema. Veel patiënten hebben behoefte aan samen met de apotheker beslissen over de best mogelijke behandeling, zeker wanneer zij chronisch geneesmiddelen gebruiken.

Gezamenlijke besluitvorming tussen apotheker en patiënt staat beschreven in de KNMP-richtlijn Consultvoering. Samen beslissen zorgt ervoor dat de patiënt meer betrokken is bij zijn behandeling. Dit resulteert in een betere therapietrouw, een grotere tevredenheid over de behandeling en minder spijt en twijfel achteraf. Voor de leden ontwikkelt de KNMP nieuwe instructievideo's die laten zien hoe een apotheker een consult kan voeren. Apothekers en hun teams kunnen met de video's direct praktisch aan de slag met consultvoering. Ook kunnen ze de video's gebruiken om hun consultvoering verder te professionaliseren. Voor vragen stelt de KNMP een helpdesk Consultvoering in die ondersteunt bij de implementatie van de richtlijn.

Vriendelijk verzoek van uw apotheker

Uit een enquête van de KNMP in samenwerking met de NOS blijkt dat zeven op de tien apotheekteams dagelijks last ondervinden van frustratie en/of onbegrip van

patiënten. Ruim 800 openbaar apothekers hebben de enquête ingevuld. Afgelopen jaar had veertig procent van hen zelfs wekelijks last van verbale en/of fysieke agressie. Twintig procent maakt deze vormen van agressie dagelijks mee. Het onbegrip over het medicatiebeleid van zorgverzekeraars en de grote geneesmiddelenkortingen wordt in de praktijk onterecht afgereageerd op apothekers en -assistenten. In het verlengde hiervan wordt ook het nieuwe hulpmiddelenbeleid van zorgverzekeraars als oorzaak van frustratie en agressie genoemd.

De onvrede en agressie in de apotheek is een belangrijke reden voor de uitstroom van apotheek-personeel. Apothekers en -assistenten stuiten op veel onbegrip van patiënten als zij het beleid van zorgverzekeraars en de Rijksoverheid moeten verdedigen.

Een groot aantal landelijke media besteedt aandacht aan de enquête. Tweede Kamerleden stellen vragen over het werkklimaat in de apotheek aan minister Helder (Langdurige Zorg en Sport) en minister Kuipers (VWS). Ze willen weten wat er vanuit de Rijksoverheid wordt gedaan om intimidatie en agressie tegen zorgverleners zoals apothekers en -assistenten te voorkomen.

In september laat de minister weten de mogelijkheden te verkennen voor de (door)ontwikkeling van een agressie-aanpak gericht op de zorg. De minister gaat inventariseren op welke wijze het ministerie ondersteuning kan bieden aan werkgevers en werknemers in de openbare apotheek. Ook bekijkt minister Kuipers of er nog andere (preventieve) maatregelen voor apotheken mogelijk zijn. De KNMP en Optima Farma voeren overleg met het ministerie over de inventarisatieplannen.

Eind december kondigt de KNMP de publiekscampagne 'Vriendelijk verzoek van uw apotheker' aan. In 2023

geldt een aantal veranderingen in de apotheek die vragen kunnen oproepen bij patiënten. De campagne vraagt patiënten om aardig te blijven tegen de apotheker en zijn team, omdat ook zij de veranderingen krijgen opgelegd.

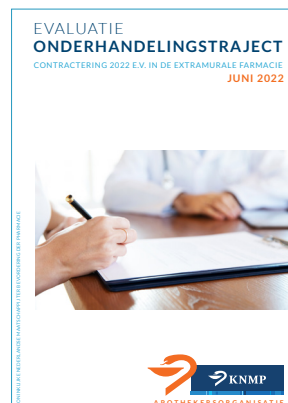
(Regionale) contractering

In mei biedt de KNMP de leden inzicht in het zorginkoopbeleid via een overzicht over hoe zorgverzekeraars in 2023 het zorginkoopproces willen vormgeven. Het overzicht focust zowel op het proces als de inhoud en ondersteunt apothekers in hun gesprekken met contracteerpartijen, en/of in onderhandelingen van contracteerpartijen met zorgverzekeraars.

Bij contractering heeft de branche- en beroepsorganisatie een signalerende en informerende functie. Zo stelt de apothekersorganisatie richtlijnen en kwaliteitsindicatoren op voor de beroepsgroep, en geeft informatie over het contracteerproces. Daarnaast gaat de KNMP het gesprek aan met bijvoorbeeld zorgverzekeraars om de kwaliteit en professionaliteit van de extramurale farmaceutische patiëntenzorg te bevorderen.

De KNMP is geen deelnemer in het onderhandelingsproces tussen apotheken en zorgverzekeraars. Apotheken onderhandelen en sluiten zelf hun contracten, vaak via contracteerpartijen, met zorgverzekeraars.

In juli verschijnt het rapport 'Evaluatie onderhandelingsstraject contractering 2022 e.v. in de extramurale farmacie'. Hiermee geeft de KNMP een actueel inzicht in het contracteerproces. Uit het rapport blijkt dat het contracteerproces in de extramurale farmacie en de uiteindelijke contracten die daaruit voortkomen een (te) beperkte basis geven voor goede farmaceutische patiëntenzorg.

Vergoeding vanuit de basisverzekering in de apotheek bij u in de buurt 2023

Zorgverzekeraar	Vrij keuze aanbieder	Medische klassering (mkt)	Medische klassering (mkt)	Medische klassering (mkt)	Medische klassering (mkt)	Medische klassering (mkt)	Medische klassering (mkt)	Medische klassering (mkt)	Medische klassering (mkt)	Medische klassering (mkt)
achmea ID	FITO	Interpolis	De Friesland	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
G. S. I.	G. S. I.	Ditso		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
DSW	DSW	staaf	OHRA	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
enox	enox	salud		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
euicare+	avitec	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
mezzit	mezzit	mezzit	mezzit	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ONVZ	ONVZ	VOOR	Joachim	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
VCA	123	umc	umc	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Zorgverzekeraar	Zorgverzekeraar	Zorgverzekeraar	Zorgverzekeraar	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

11 juni 2023

✓ Komt voor vergoeding in aanmerking in de apotheek bij u in de buurt.
 ✗ Komt niet voor vergoeding in aanmerking in de apotheek bij u in de buurt.
 ✗ De door de verzekeraar aangewezen geneesmiddelen kunnen niet aan lokale van uw eigen risico.
 ✗ Zorgverzekeraar betaald de langste tijd voor een vergoedbaar geneesmiddel (LPC) en de meerkosten voor een niet-voorzieningsmiddel betaald u zelf.
 ✗ Medische klassering (mkt) kan niet aan lokale van uw eigen risico.
 Bij het vaststellen van de lokale in aanmerking komt. De KNMP is echter niet aansprakelijk voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige onjuistheid in dit overzicht. Voor de volledige vergoedingsovereenkomsten verwijzen wij naar de polisvoorwaarden van de zorgverzekeraar.

Eind 2022 maakt de KNMP een baliekaart waarmee in één oogopslag inzichtelijk is hoe zorgverzekeraars de apotheekzorg in 2023 vergoeden. In dit overzicht is een aantal vergoedingen opgenomen die al dan niet gedekt worden vanuit de basisverzekering. Patiënten kunnen de baliekaart gebruiken bij hun keuze voor een zorgverzekeraar richting 2023.

Informatiebeleid

VIPP Farmacie biedt apotheken en hun AIS-leveranciers de middelen om deel te nemen aan het landelijke programma Medicatieoverdracht. In de Kickstart dragen de deelnemende apotheken, samen met hun AIS-leveranciers, bij aan het vergaren van kennis, het opdoen van inzichten en het meenemen van de geleerde lessen naar het programma VIPP Farmacie. Apothekers van regio-organisaties GERRIT (regio Friesland) en Stichting RijnmondNet (regio Rijnmond) starten met andere zorgaanbieders en hun leveranciers als eerste met de implementatie van de nieuwe informatiestandaard Medicatieproces 9 (MP9) in combinatie met de richtlijn 'Overdracht van medicatiegegevens in de keten'. Het programma VIPP Farmacie maakt in 2024 en 2025 de uitrol mogelijk van MP9 bij alle apotheken in Nederland via de regionale samenwerkingsverbanden van apotheken.

In september wordt de Wet elektronische gegevensuitwisseling in de zorg (Wegiz) aangenomen door de Tweede Kamer. Deze nieuwe wetgeving schrijft voor dat specifieke gegevenssets, zoals medicatiegegevens, verplicht digitaal en conform standaarden moeten worden gedeeld. Het versnellingsprogramma VIPP Farmacie sluit naadloos aan op de Wegiz. Dit subsidieprogramma gaat apothekers en leveranciers van apothekinformatiesystemen de komende jaren ondersteuning bieden bij het in gebruik nemen van de standaarden en normen die de Wegiz stelt aan uitwisseling.

De KNMP en andere zorgkoepels pleiten voor een zogeheten opt-out-regeling voor het delen van medicatiegegevens. Daarmee kunnen de medicatieveiligheid worden verbeterd en administratieve lasten worden verminderd. Minister Kuipers zegt in een Kamerdebat toe onderzoek te gaan doen naar een opt-out-regeling. Met een opt-out zijn relevante medicatiegegevens van patiënten beschikbaar voor alle

zorgverleners die hen behandelen, tenzij de patiënt daartegen bezwaar maakt.

Falsified Medicines Directive (FMD)

Een aantal grote zorgverzekeraars gaat over tot het vergoeden van de kosten voor de implementatie en uitvoering van de FMD aan apothekers. De KNMP pleit hier al voor vanaf voor de inwerkingtreding. Dit leidde eerder tot een ophoging van het budgettair kader farmacie.

Arbeidszaken

De KNMP faciliteert het proces van de totstandkoming van arbeidsvoorwaardenbeleid en pensioenbeleid door het voeren van het (onpartijdige) secretariaat van het cao-overleg, alsook ondersteuning van het secretariaat van het WZOA-bestuur. In april 2022 stemmen de leden van de ASKA, WZOA en de vakbonden FNV Zorg & Welzijn en CNV Zorg & Welzijn in met een onderhandelingsresultaat cao Apotheken. In september is er onderhandelingsresultaat cao Apothekers in Dienstverband.

Long covid

Vlak voor de zomer wordt bekend dat apotheken financiële steun kunnen aanvragen om apotheekmedewerkers met long covid langer in dienst te houden. Apotheken worden met deze tegemoetkoming gestimuleerd om een vrijwillige verlengde-loondoorbetaling af te spreken met apotheekmedewerkers die long covid hebben. Daardoor wordt de periode voor herstel en re-integratie verlengd.

Producten en diensten van de KNMP

De KNMP expertisecentra op het gebied van geneesmiddelen en farmacotherapie (GIC), productzorg en bereiden (LNA) en geneesmiddelgebruik (SFK) in Nederland borgen een gevarieerd aanbod van producten en diensten.

G-Standaard

Met betrekking tot de G-Standaard optimaliseert Z-Index continu alle processen. Dit is een belangrijke voorwaarde voor het tijdig, volledig en juist ter beschikking kunnen stellen van de alsmaar uitdijende G-Standaard. Anno 2022 bevat de G-Standaard 115.000 artikelverpakkingen en hangen er aan een geneesmiddelrecord 650 gevalideerde velden.

Medicatiebewaking

Voor veilig en effectief geneesmiddelgebruik is een actuele medicatiebewaking in de G-Standaard noodzakelijk. Hiertoe wordt de farmaceutische informatie voor geneesmiddelproducten (94.517 records), die zijn aangemeld voor de G-Standaard, maandelijks geactualiseerd en worden de nieuw aangemelde handelsproducten opgenomen.

De medicatiebewakingsadviezen bij interacties (1.251 records), verminderde nierfunctie (684 records) en dialyse (510 records), farmacogenetica (329 records), morbide obesitas en bariatrische chirurgie (203 records), contra-indicaties aandoeningen (1.191 records), verkeersdeelname (279 records), zwangerschap-borstvoeding-kinderwens (3.307 records) en doseringen (178.196 records) worden met de KNMP-werkgroepen actueel gehouden en uitgebreid.

Medisch Farmaceutische Beslisregels (MFB's)

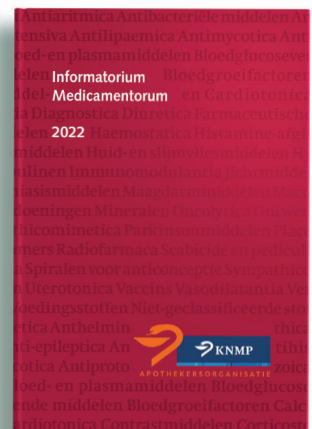
De KNMP heeft in het najaar gecommuniceerd over de overgang in de G-Standaard naar medicatiebewaking op contra-indicatie via de MFB's en het vervallen van de klassieke bewaking op contra-indicaties per februari 2024. Daarnaast is er met de softwareleveranciers

overeenstemming bereikt over de Basisset bouwsteencombinaties. Dit een zeer belangrijke mijlpaal om de kwaliteit van de MFB's nu en in de toekomst te kunnen waarborgen.

Geneesmiddelinformatie

Informatorium Medicamentorum

In 2022 zijn in het Informatorium 52 nieuwe stofmonografieën opgenomen, een recordaantal ten opzichte van de voorgaande jaren. Het Informatorium bevat nu rond de 2000 stoffen en stofcombinaties. Verder is in 2022 een aantal hoofdstukken volledig herzien en zijn vele duizenden wijzigingen aangebracht naar aanleiding van gewijzigde SmPC's, behandelrichtlijnen, literatuur en opmerkingen uit de praktijk.

In de rubriek Dosering is bij de stofmonografieën van een aantal hoofdstukken nu een duidelijk onderscheid aangebracht tussen de dosering voor volwassenen en kinderen. Het doel hiervan is de leesbaarheid te verbeteren. In de uitgave op de KNMP Kennisbank kan daarbij de informatie worden in- en uitgeklapt. Dit wordt voor het hele Informatorium gerealiseerd. Het Informatorium wordt vooral via de KNMP Kennisbank geraadpleegd en deze digitale versie wordt dagelijks geactualiseerd. Belangrijke inhoudelijke wijzigingen in het Informatorium worden vermeld in de GIC-Update, die maandelijks per mail wordt verstuurd. De jaarlijkse uitgave in boekvorm wordt alleen aan belangstellenden verstrekt tegen betaling. De inhoud en ontwikkeling van het Informatorium wordt steeds afgestemd met een Klankbordgroep van 35 praktijkapothekers.

Patiëntenvoorlichting

Apothekers hebben de beschikking over patiëntenvoorlichting via Apotheek.nl. Voor Apotheek.nl worden de bestaande 1.300 medicijnteksten, 1.000 highlights, 250 video's, 25 publieksfolders en 100 FNA-bijsluiters actueel gehouden. Verder zijn in 2022 49 nieuwe medicijnteksten gepubliceerd op Apotheek.nl en zijn 26 thema's die gerelateerd zijn aan medicatieveiligheid en optimale farmacotherapie aangepast en herschreven naar taalniveau B1.

Apotheek.nl wint in 2022 voor de vijfde keer op rij de verkiezing Website van het Jaar. Daarmee sleept de medicijnwebsite de titel 'Beste Website van 2022' in de categorie Gezondheid binnen. De award werd voor het eerst gewonnen in 2018. Ook in 2019, 2020 én 2021 won Apotheek.nl deze award. De award 'Website van het Jaar' is de grootste online publieksprijs die jaarlijks wordt uitgereikt.

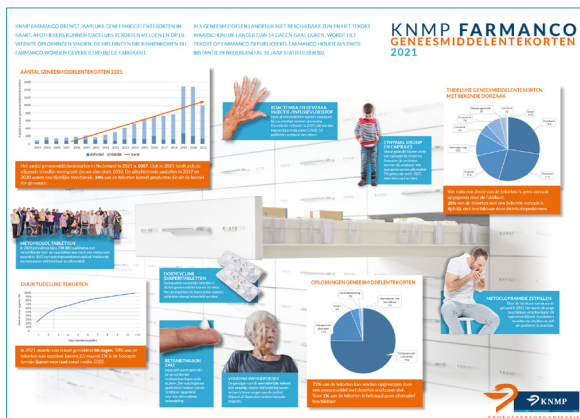
Om een duurzame doorontwikkeling van Apotheek.nl te kunnen blijven realiseren, heeft een ledenonderzoek plaatsgevonden om de wensen en behoeften van de leden hieromtrent in kaart te brengen. De uitkomsten hiervan zullen meegenomen worden in de ontwikkelingen in de komende jaren.

Helpdesks

Het KNMP expertisecentra op het gebied van geneesmiddelen en farmacotherapie (GIC) beantwoordt in 2022 ruim 6.700 vragen van leden via telefoon en e-mail. De helpdesk van het laboratorium der Nederlandse apothekers (LNA) beantwoordt circa 2200 vragen van leden over productzorg en bereidingen. Daarnaast adviseren het GIC en het LNA bij vragen van stakeholders en media.

Farmanco

Eind januari publiceert de KNMP de jaarcijfers van KNMP Farmanco over 2021. Voor het derde jaar op rij zijn meer dan duizend tekorten genoteerd. Patiënten, apothekers en andere zorgverleners ondervinden hier enorme last van. Apothekers lossen in de praktijk 99 procent van de tekorten op.

Geneesmiddelentekorten ontstaan door problemen met productie, distributie en kwaliteit. Ook zijn economische redenen aan de orde. Naast de aanleg van een ijzeren voorraad, pleit de KNMP voor aanvullende maatregelen. Denk daarbij aan het aanwijzen van meer leveranciers per voorkeursmiddel, het kostendekkend maken van apotheekbereidingen en de productie van geneesmiddelen dichterbij huis. KNMP Farmanco brengt al achttien jaar de geneesmiddelentekorten in Nederland in kaart.

Farmaceutische Kengetallen

De SFK ondersteunt haar deelnemers met rapportages die inzicht geven in de mogelijke effecten van het verdwijnen van de vergoeding van Vitamine D en de nieuwe bekostiging van de GDV.

In 2022 levert SFK een update van de KISS-matrix, waarin apothekers maandelijks hun eigen ontwikkeling kunnen volgen op de KNMP-indicatoren uit de kwaliteitsuitvraag van dat jaar. Daarnaast actualiseert de SFK de rapportage met een meting van indicatoren die zorgverzekeraars voor 2023 en 2024 in de contractering opnemen.

Door middel van een wekelijkse rubriek in het Pharmaceutisch Weekblad draagt SFK bij aan het inzichtelijk maken van relevante ontwikkelingen in de sector. Bijvoorbeeld over de gevolgen van overheidsmaatregelen of de samenstelling van het

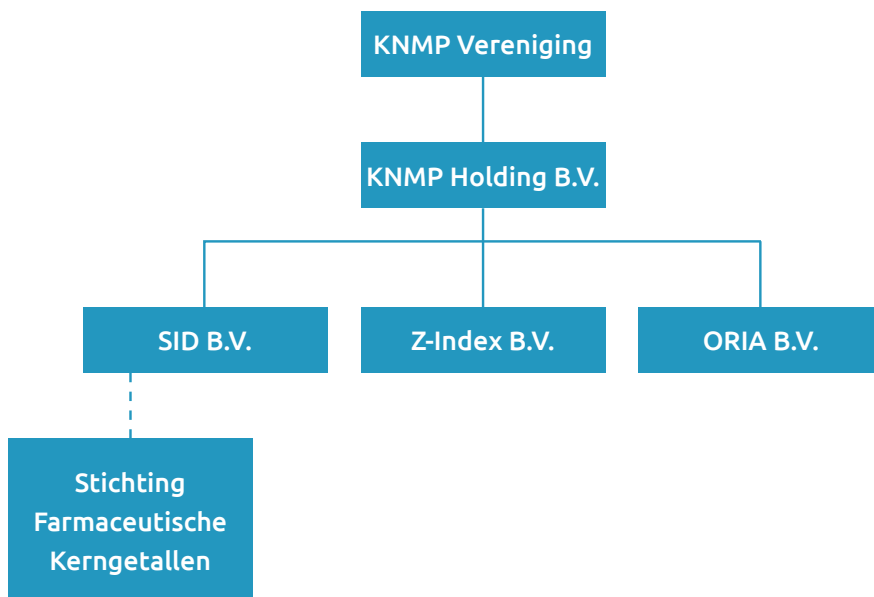
verzekerde pakket. Binnen de kaders van de SFK Raad van Toezicht, bestaande uit praktijk-apothekers, realiseert de SFK een aantal commerciële opdrachten die bijdragen aan het positieve financiële resultaat van de KNMP.

Financiële verantwoording

Bij dit jaarverslag is de jaarrekening 2022 opgenomen van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie (hierna: de KNMP). Deze jaarrekening bevat de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening van KNMP Vereniging en haar 100% groepsmaatschappijen KNMP Holding B.V., Z-Index B.V., SID B.V. en ORIA B.V. In ORIA B.V. vinden momenteel geen activiteiten plaats.

Juridische structuur KNMP

De activiteiten van de KNMP-bureauorganisatie vinden voornamelijk plaats binnen KNMP Holding B.V. en haar 100% groepsmaatschappijen.

Leden

Leden van de KNMP per 31 december 2022

	2022	2021
Gevestigde apothekers openbare apotheek	1.959	1.959
Tweede apothekers openbare apotheek	1.057	1.002
Apothekers werkzaam in ziekenhuis	691	684
Industrieapothekers	187	186
Apothekers Geneesmiddel & Maatschappij	572	551
Apothekers niet praktiserend	1.123	1.078
Totaal generaal	5.589	5.460
Waarvan verblijvend in het buitenland	152	162

Overige informatie

Investeringen

De KNMP verricht jaarlijks investeringen in lijn met en ter continuering van de normale bedrijfsuitoefening. Voor een nadere detaillering van de investeringen die in het boekjaar zijn gedaan wordt verwezen naar de toelichting op de jaarrekening.

Financiële positie

Het totaal eigen vermogen van de vereniging bedraagt ultimo 2022 euro 13,3 miljoen, hetgeen door het verlies van euro 1,9 miljoen in 2022 een daling is ten opzichte van de stand ultimo 2021. Het verlies in 2022 is met name veroorzaakt door afboekingen door ongerealiseerde koersverliezen per ultimo 2022. De vereniging kent geen langlopende schulden en de activa zijn grotendeels in liquide vorm aanwezig. Op basis hiervan kan de financiële positie van de vereniging op zowel korte als lange termijn zeer solide worden genoemd.

In de Algemene Vergadering van juni 2022 zijn de financiële kaders van de vereniging vastgesteld voor de jaren 2023 tot en met 2025. Deze kaders voorzien onder meer in een handhaving van de algemene reserve tot maximaal 85% van de personele kosten in enig jaar. Het surplus ultimo 2022 staat in beginsel ter beschikking aan de (zakelijke) leden. Voor de jaren na 2022 is de invulling hiervan afhankelijk van de invulling van weer een nieuw overeen te komen zakelijke contributieregeling binnen de financiële kaders 2023-2025.

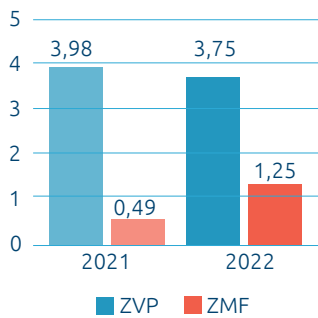
Human resources

Het bureau van de KNMP ondersteunt de vereniging om de rol van de apotheker als medicatiespecialist te versterken. Dat doen we vanuit vele plekken in Nederland, sinds het hybride werken z'n intrede heeft gedaan. Dit is post-corona dan ook niet meer weg te denken als werkvorm en daarmee zijn online en hybride vergaderen de norm geworden voor de medewerkers van de KNMP. Dit valt ook op voor wie op het bureau rondloopt. Er zijn minder ingerichte werkplekken en meer vergaderplekken gekomen. Tevens is het *clean-desk* beleid ingevoerd, zodat iedereen aan de Alexanderstraat elke plek kan reserveren al naargelang de behoefte en de gewenste samenwerkingsvorm.

Voor de medewerkers is het hierdoor mogelijk om het meest effectieve werkpatroon in te regelen, dat hen in staat stelt een zo effectief mogelijke bijdrage te leveren aan de gestelde prioriteiten voor de vereniging. Met oog voor een zo gezond mogelijke Work-life Balance. Als medewerkers naar de KNMP komen is dat veelal voor overleg, afstemming en het behouden van verbinding met elkaar. Om de verbinding te blijven stimuleren is in 2022 het programma de Kracht van de KNMP gestart om de organisatiecultuur een positieve impuls te geven op het gebied van samenwerking, communicatie en verbinding. Na de coronajaren en het daarbij verplichte thuiswerken over lange periodes is dat geen overbodige luxe.

Een gezonde Work-life Balance draagt ook bij aan het nog steeds, in vergelijking met de markt, lage ziektepercen-

Ziekteverzuim 2021/2022

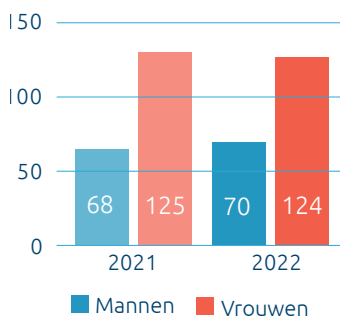

tage van 3,75% wat we bij de KNMP kennen. Al zien we in de toename van de meldingsfrequentie 1,25 dat de rek er na een aantal coronajaren wel uit is.

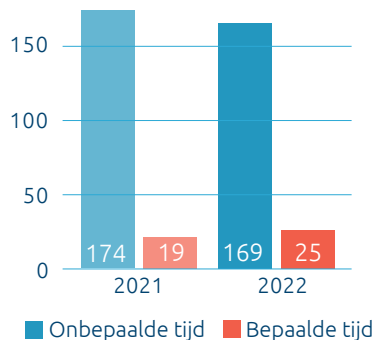
We zijn 2022 met nagenoeg hetzelfde aantal medewerkers uitgegaan als in 2021. Dit zegt echter heel weinig over de inspanningen die zijn geleverd om de bezetting voor de KNMP op een dusdanig peil te houden zodat de vereniging ook goed professioneel ondersteund kan blijven worden. Zowel voor het HR team als de leidinggevenden een uitdaging en voor de afdelingen heel wat schipperen om toenemende werkdruk met tijdelijk minder mensen op te vangen. Gedurende het hele jaar zijn er maar liefst 34 vacatures geweest waarvan er 31 in het lopende jaar vervuld zijn. Een deel van de vacatures is ontstaan door

pensionering en tijdelijke projecten. Al met al kan gesteld worden dat ook de KNMP de krapte op de arbeidsmarkt voelt. Dit is een speerpunt naar de toekomst om zo de vereniging de gewenste ondersteuning te kunnen blijven bieden.

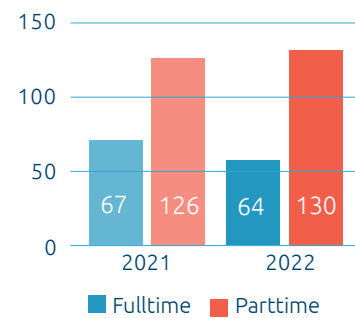
Geslacht

Contract

Contracturen

Resultaatontwikkeling

De KNMP sluit het boekjaar af met een negatief netto resultaat van € 1,9 miljoen, terwijl een tekort van € 0,5 miljoen is begroot. Het gerealiseerde tekort over 2022 is ondanks het iets hogere bedrijfsresultaat meer negatief dan begroot. Dit is met name het gevolg van slechtere beleggingsresultaten door de oorlog in Oekraïne.

Het bedrijfsresultaat is ten opzichte van de begroting in belangrijke mate beïnvloed met hogere opbrengsten uit externe diensten en extra opbrengsten uit subsidies. De bedrijfskosten zijn evenredig hoger uitgevallen.

Het negatieve saldo van financiële baten en lasten is hoger dan begroot door de negatieve ontwikkelingen in de marktwaarde van beleggingen in 2022.

Onderstaand overzicht geeft een samenvatting en een vergelijking van de resultaten in 2022:

Geconsolideerde staat van baten en lasten (verkorte versie)

(bedragen x € 1.000)

	<u>Realisatie 2022</u>	<u>Begroting 2022</u>	<u>Realisatie 2021</u>
Opbrengsten			
Contributies	11.689	12.425	11.540
Omzet producten en diensten	13.605	11.928	13.157
	<u>25.294</u>	<u>24.353</u>	<u>24.697</u>
Kosten			
Personele kosten	16.781	16.229	16.538
Materiële kosten	8.320	8.138	8.066
	<u>25.101</u>	<u>24.367</u>	<u>24.603</u>
Bedrijfsresultaat	189	-14	94
Financiële baten en -lasten	-1.018	595	466
Restitutie algemene reserve	-971	-1.065	-830
Bijzondere baten en lasten	-91		-191
Vennootschapsbelasting	-	-	-
Nettoresultaat	<u>-1.891</u>	<u>-485</u>	<u>-461</u>

Verwachtingen voor 2023 en daaropvolgende jaren

De begroting voor 2023 is in de Algemene Vergadering van december 2022 goedgekeurd met een negatief resultaat van circa € 10.000.

De KNMP blijft het rendement op producten en diensten kritisch beoordelen met zo nodig aanvullende acties, zoals het optimaliseren van externe opbrengsten. De begroting 2023 is tevens opgesteld met inachtneming van deze doelstelling. Indien incidentele meevallers ontstaan worden incidentele tegenvallers daarmee opgevangen. Mocht er alsnog een surplus ontstaan - waardoor de algemene reserve boven de 85% van de personeelskosten stijgt - dan kan dit overschot terugvloeien als een korting op de zakelijke contributie of worden ingezet ten dienste van de vereniging.

Gevolgen van oorlog in Oekraïne

De impact van de oorlog in Oekraïne, zoals hoge inflatie en energieprijzen op de reguliere bedrijfsvoering van de KNMP in het jaar 2022, is gering. Dit geldt tevens voor de eventuele gevolgen voor komend jaar op het gebied van bedrijfsvoering, financieringspositie en overige risico's voor de vereniging. Om dezelfde redenen zijn aanpassingen van toekomstplannen, investeringen, personeelsbezetting of overige toekomstige consequenties als gevolg hiervan niet aan de orde.

Risicomanagement

Methodiek

Het systeem van risicomanagement van de KNMP wordt gekenmerkt door een lage risicobereidheid, met adequate beheersingsmaatregelen die zijn getroffen ter voorkoming van de voornaamste risico's en onzekerheden.

Elk kwartaal worden bestaande en verwachte risico's en onzekerheden geanalyseerd en wordt vastgesteld welke additionele beheersingsmaatregelen dienen te worden getroffen. Risicomanagement vindt plaats in alle geledingen van de KNMP-organisatie. Daardoor is het risicoprofiel van de KNMP laag en voldoet het aan de eisen van het bestuur en de Vereniging.

Invulling

Onderstaand volgt een korte uiteenzetting van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee de KNMP wordt geconfronteerd in strategische, operationele en financiële zin, mét de bijbehorende beheersingsmaatregelen die de KNMP heeft getroffen. De financiële impact van onderstaande risico's is niet opgenomen omdat deze niet kan worden bepaald.

- Draagvlak bij de aangesloten leden is van essentieel belang voor het voortbestaan van de KNMP.
 - Teneinde dit draagvlak en daarmee de dekking van de aangesloten apotheken te optimaliseren worden zeer frequent (district)sledenbijeenkomsten, halfjaarlijkse congressen en regionale klankbordgroepen georganiseerd. De opkomst van deze bijeenkomsten is hoog te noemen.
 - Beleidsvoorbereiding vindt plaats via onder andere Special Interest Groups (SIG's) van leden.
 - Sinds de statutenwijziging van december 2019 vindt directe verkiezing alleen nog plaats voor het KNMP-bestuur (geen coöptatie).
 - Interne afstemming met en tussen de secties vindt plaats door de voorzitters van de secties in het KNMP-bestuur.
- De KNMP is een belangrijke vertegenwoordiger van de apothekersbranche. Openbare uitingen en publicaties dienen derhalve zeer zorgvuldig tot stand te komen om mogelijke reputatieschade voor de hele branche te voorkomen.
 - Teneinde dit risico te beheersen vindt periodieke afstemming van beleid en knelpunten plaats met externe stakeholders.
 - Tevens vindt wekelijks strategisch communicatieoverleg plaats tussen de (vice)voorzitter, directeur en betrokken staffunctionarissen.
 - Een maatschappelijk verantwoord personeelsbeleid, als ook frequent en constructief overleg hierover met de ondernemingsraad, dient zorg te dragen voor een positieve uitstraling van de KNMP op de arbeidsmarkt.
 - Mededingingsgrenzen van de vereniging worden bewaakt door een intern aangestelde compliance officer.
- Eventuele milieu- en arbo-risico's voortvloeiend uit de aanwezigheid van een laboratorium bij de KNMP worden beperkt door het jaarlijks laten verrichten van een externe accreditatietoets en de ruime kennis van de omgang met gevaarlijke stoffen (Rifas).

- Vanwege een groot aanbod van een digitaal dienstenportfolio zijn bijkomende IT-risico's adequaat afgedekt door goede procedures op het gebied van externe uitwijk, back-up en recovery en een daartoe aangestelde security officer. Voorts zijn adequate procedures ingesteld ter voorkoming van datalekken.
- Financiële risico's worden beheerst door:
 - Periodieke afstemming van zakelijke contributieregelingen met stakeholders.
 - Een adequate begrotingsdiscipline met een verantwoording per kwartaal door het bureau aan het KNMP-bestuur.
 - Jaarlijkse verantwoording van het KNMP-bestuur aan de Algemene Vergadering inclusief een toets door de Commissie voor de Financiën aan het financieel verenigingsbeleid.
 - Ten aanzien van de beleggingen is een conservatief beleid vastgesteld dat wordt uitgevoerd door een extern deskundige vermogensbeheerder. Het beleggingsbeleid wordt periodiek geëvalueerd door de Commissie voor de Financiën.
 - Binnen de toegekende procuraties worden functiescheiding en beperkte en getrapte autorisatielimieten volgens het 4-ogen-principe toegepast.
 - Het bewustzijn van de directie aangaande het belang van interne controle is hoog en alle financiële rapporteringen worden bewaakt door kritische en ervaren professionals.

Continuïteit

De jaarrekening is opgemaakt op basis van de veronderstelling van continuïteit. De directie/het management van KNMP Holding BV heeft als doel om de continuïteit van haar dienstverlening te waarborgen. Hierbij worden zowel operationele als financiële aspecten in ogenschouw genomen. Er is door het MT een meerjarenplan opgesteld waarin de kernprocessen en de continuïteit daarvan nauwlettend worden gevolgd. De financiële gevolgen worden daarbij zo goed mogelijk ingeschat en worden in een meerjarig financieel kader tot uitdrukking gebracht. 2022 was qua bedrijfsvoering een goed jaar voor KNMP Holding BV. De belangrijkste kengetallen in het kader van de continuïteitsveronderstelling zijn ultimo 2022 als volgt (gebaseerd op de definitieve geconsolideerde jaarrekening 2022 van KNMP Holding B.V.):

- Groepsvermogen: € 13.320.000 (2021: € 16.026.000)
- Resultaat: € -1.892.000 (2021: € -461.000)
- Werkkapitaal: € 5.241.000 (2021: € 6.480.000)
- Solvabiliteit: 23,50% (2021: 22,25%)
- Liquiditeit:
 - Operationele kasstroom: € -206.000 (2021: € -315.000)
 - Current ratio: 1,33 (2021: 1,47)
 - Quick Ratio: 1,33 (2021: 1,47)

KNMP Holding BV heeft geen financieringsafspraken met banken en andere kredietverstrekkers gemaakt. Het verlies is in grote mate veroorzaakt door afboekingen op de beleggingsportefeuille als gevolg van de gedeelde marktwaarde. Op grond hiervan is de directie/het management van mening dat de continuïteit van KNMP Holding BV is gewaarborgd.

Fraude en onregelmatigheden

De directie/het management van KNMP Holding BV is zich bewust van het inherente risico van fraude dat zij, zowel intern als extern, loopt bij het uitvoeren van haar activiteiten.

De directie/het management heeft in 2022 een frauderisicoanalyse opgesteld waaruit naar voren komt dat op geen enkel onderdeel in de bedrijfsvoering sprake is van een hoger dan normaal risico op non-compliance.

Externe partijen moeten er op kunnen vertrouwen dat KNMP Holding BV en haar medewerkers op een betrouwbare, eerlijke en zorgvuldige manier zaken doen. Daarom heeft KNMP Holding BV een gedragscode opgesteld die door iedere medewerker bij indiensttreding wordt ondertekend. Het belang van de gedragscode en de naleving wordt periodiek benadrukt en is onderwerp van gesprek tussen leidinggevende en medewerker. Er is een vertrouwenspersoon en meldpunt ingesteld waarbij eventuele misstanden vertrouwelijk kunnen worden gemeld. De gedragscode is beschikbaar via onze website en wordt (daarmee) ook gedeeld met onze externe relaties.

Onze (financiële) processen kenmerken zich door de aanwezigheid van functiescheiding. Hiermee voorkomen we dat slechts één persoon ongecontroleerd transacties of verplichtingen kan aangaan, autoriseren, verwerken en afwikkelen en toegang heeft tot activa.

Ondanks alle beheersingsmaatregelen resteert het risico dat management of directie maatregelen doorbreekt en het risico van samenspanning tussen medewerkers. Transparante besluitvorming, de governance structuur, een open cultuur waarbij we elkaar durven aan te spreken, de aanwezigheid van een vertrouwenspersoon om niet-integer handelen (anoniem) te melden, periodieke interne en externe audits op de naleving van beheersingsmaatregelen moeten er toe bijdragen dat override of controls wordt gesignaleerd.

De afgelopen jaren zijn er regelmatig berichten in de media over cyberaanvallen, gevallen van ransomware en datalekken. Gezien de activiteiten van KNMP Holding BV heeft informatiebeveiliging vanuit de perspectieven continuïteit, fraude en privacy en daarmee samenhangende reputatie een hoge prioriteit.

Tijdens de dagelijkse bedrijfsvoering vinden controles plaats om vast te stellen of gewerkt wordt volgens de daarover gemaakte afspraken, waaronder de diverse protocollen voor informatiebeveiliging. Daarnaast beoordelen de security en privacy officer de kwaliteit en naleving van de getroffen beheersingsmaatregelen. Periodiek wordt de beheersing van informatiebeveiliging getoetst, zowel intern via interne audits, als extern via het ISAE 3402 onderzoek en ISO 27001 audit. Eventuele verbeterpunten vormen de input voor verdere aanscherping en/of naleving van het informatiebeveiligingsproces.

Conclusie

De directie/het management is van mening dat, met alle analyses en getroffen beheersingsmaatregelen, de risico's met betrekking tot een beheerste en integere bedrijfsvoering inzichtelijk zijn en op een adequate wijze worden gemitigeerd.

KNMP-BESTUUR

Aris Prins

openbaar apotheker
voorzitter

Nicole Hunfeld

ziekenhuisapotheker
penningmeester en vicevoorzitter

Sijtze Blaauw

openbaar apotheker
secretaris tot en met
14 december 2022

Naomi Jessurun

apotheker geneesmiddel & maatschappij
voorzitter Sectie AGM vanaf 30 juni 2022
secretaris vanaf 15 december 2022
(ad interim)

Reinier Bax

openbaar apotheker
voorzitter Sectie LOA

Jos Lüers

openbaar apotheker
voorzitter Sectie WSO vanaf
15 december 2022 (ad interim)

Jacco Pesser

openbaar apotheker

Steven Verhagen-Smits

openbaar apotheker
voorzitter Sectie WSO tot en met
14 december 2022

WSO

Steven Verhagen-Smits

openbaar apotheker
voorzitter tot en met
14 december 2022

Jos Lüers

openbaar apotheker
voorzitter vanaf 15 december
2022 (ad interim)

Sander Borgsteede

apotheker
vicevoorzitter

Daphne Louwerier

openbaar apotheker
vicevoorzitter

Alexandra Geesink

openbaar apotheker

Annemiek Klink

openbaar apotheker

Rogier Larik

openbaar apotheker
lid tot 8 oktober 2022

Jeroen Mentink

openbaar apotheker
lid vanaf 28 oktober 2022

LOA

Reinier Bax
openbaar apotheker
voorzitter

Miriam Stoks-Goosensen
openbaar apotheker

Giselle Tak-Ronnen
openbaar apotheker

Marrit Wester
openbaar apotheker

Taco van Witsen
openbaar apotheker

Kristian van Zijtveld
bedrijfseconoom

AGM

Naomi Jessurun
apotheker geneesmiddel & maatschappij
voorzitter vanaf 30 juni 2022

Linda Härmark
apotheker geneesmiddel & maatschappij
vicevoorzitter tot en met 14 december 2022

Faisal Aiobi
apotheker geneesmiddel & maatschappij
lid vanaf 15 december 2022

Joris Langedijk
apotheker geneesmiddel & maatschappij

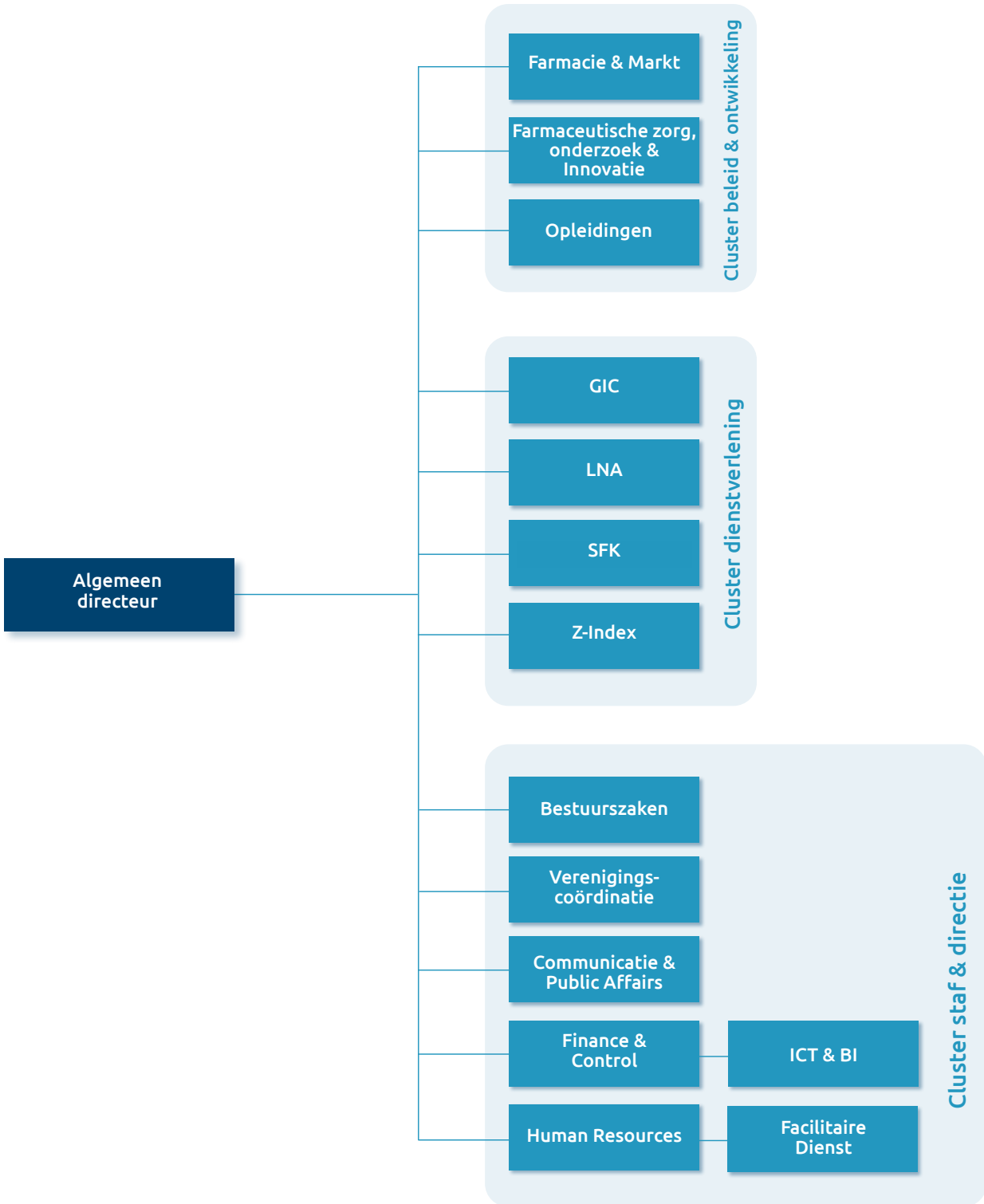
Cynthia Regensburg-Hilkhuijsen
apotheker geneesmiddel & maatschappij

DIRECTIE

Eric Janson
algemeen directeur

Organogram KNMP-bureauorganisatie

Jaarrekening KNMP

2022

Alle bedragen luiden in euro's tenzij anders vermeld

1.1 Geconsolideerde balans per 31 december 2022

(Vóór resultaatbestemming)

ACTIVA	31 december 2022	31 december 2021
Vaste activa		
<i>Immateriële vaste activa</i>		
Ontwikkelkosten Opleiding	421.625	120.059
Software	<u>170.717</u>	<u>241.516</u>
	592.343	361.575
<i>Materiële vaste activa</i>		
Bedrijfsgebouwen en terreinen	1.314.073	1.419.420
Overige vaste bedrijfsmiddelen	<u>1.492.924</u>	<u>1.348.205</u>
	2.806.997	2.767.625
<i>Financiële vaste activa</i>		
Effecten	9.097.197	11.250.309
Totaal vaste activa	<u>12.496.537</u>	<u>14.379.509</u>
Vlottende activa		
<i>Voorraden</i>		
Voorraden	12.643	10.549
<i>Vorderingen</i>		
Debiteuren	803.695	678.637
Belastingen en sociale premies	0	164.770
Overige vorderingen en overlopende activa	<u>657.680</u>	<u>941.793</u>
	1.461.375	1.785.200
<i>Liquide middelen</i>	<u>3.767.429</u>	<u>4.684.307</u>
Totaal vlottende activa	<u>5.241.447</u>	<u>6.480.056</u>
	<u>17.737.984</u>	<u>20.859.565</u>

PASSIVA	<u>31 december 2022</u>	<u>31 december 2021</u>
Groepsvermogen	13.319.736	16.026.190
Vorzieningen	488.352	439.858
Kortlopende schulden		
Crediteuren	731.096	1.392.237
Belastingen en sociale premies	472.134	337.548
Overige schulden en overlopende	<u>2.726.666</u>	<u>2.663.732</u>
	<u>3.929.896</u>	<u>4.393.517</u>
	<u>17.737.984</u>	<u>20.859.565</u>

1.2 Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2022

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Baten		
Contributies	10.713.382	10.709.917
Omzet producten en diensten	13.604.978	13.157.280
	<u>24.318.360</u>	<u>23.867.197</u>
Lasten		
Personeelskosten	16.780.707	16.537.841
Exploitatiekosten	5.760.520	5.296.778
Automatiseringskosten	1.383.611	1.775.674
Huisvestingskosten	492.866	447.507
Afschrijvingskosten	683.686	545.729
	<u>25.101.390</u>	<u>24.603.530</u>
Bedrijfsresultaat	-783.030	-736.333
Resultaat uit financiële baten en lasten	-1.017.527	466.265
Bijzonder baten en lasten	-90.979	-191.308
Netto-resultaat (voor belastingen)	-1.891.536	-461.376
Vennootschapsbelasting	<u>0</u>	<u>0</u>
Netto-resultaat (na belastingen)	<u>-1.891.536</u>	<u>-461.376</u>

1.3 Kasstroomoverzicht over 2022

	2022	2021
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Netto-resultaat	-1.891.536	-461.376
<i>Aanpassingen voor:</i>		
Afschrijvingen op immateriële en vaste activa	683.686	545.729
Waardeveranderingen van beleggingen	1.097.871	119.707
	1.781.557	665.436
<i>Veranderingen in werkkapitaal:</i>		
Voorraden	-2.094	1.159
Debiteuren	-125.058	217.255
Overige vorderingen	448.883	-102.129
Crediteuren	-661.141	62.936
Overige schulden en voorzieningen	246.014	-698.003
	-93.396	-518.782
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	-203.375	-314.721
Kasstroom uit operationele activiteiten	-203.375	-314.721
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings en desinvesteringen materiële vaste activa	-953.825	-531.258
Investerings en desinvesteringen financiële vaste activa	240.323	-1.107.232
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-713.502	-1.638.490
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-	
Netto-kasstroom	-916.877	-1.953.211
Mutatie geldmiddelen	-916.877	-1.953.211
	2022	2021
Verloop mutatie geldmiddelen		
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:		
Stand per begin boekjaar	4.684.308	6.637.519
Mutatie gedurende boekjaar	-916.877	-1.953.211
Stand per einde boekjaar	3.767.429	4.684.308

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode

Leden van de KNMP per 31 december 2022

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Gevestigde apothekers openbare apotheek	1.959	1.959
Tweede apothekers openbare apotheek	1.057	1.002
Apothekers werkzaam in ziekenhuis	691	684
Industrieapothekers	187	186
Apotheker Geneesmiddel & Maatschappij	572	551
Apothekers NP	<u>1.123</u>	<u>1.078</u>
	5.589	5.460
Totaal generaal	<u> </u>	<u> </u>
Waarvan verblijvend in het buitenland	152	162

1.4 Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening 2022

1.4.1 Toelichting algemeen

De KNMP bevordert een optimale, wetenschappelijk gefundeerde, innovatieve, farmaceutische patiëntenzorg door apothekers. Vanuit deze ambitie behartigt de KNMP de belangen van alle apothekers en apotheken.

De vereniging Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie (kortweg: vereniging KNMP) is opgericht op 23 april 1842 en is statutair gevestigd in Den Haag, Alexanderstraat 11, KvK nr. 40409373.

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en de wettelijke bepalingen zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW.

Alle bedragen in deze jaarrekening luiden in euro's tenzij anders vermeld.

1.4.2 Grondslagen van consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening 2022 zijn de financiële gegevens opgenomen van de vereniging KNMP en haar groepsmaatschappijen, alle gevestigd in Den Haag. Deze worden gevormd door de 100%-deelneming in KNMP Holding B.V. en haar drie 100%-deelnemingen in Z-Index B.V., SID B.V. en ORIA B.V., alsmede de Stichting Farmaceutische Kengetallen. Het gestort kapitaal van Z-Index B.V. en SID B.V. bedraagt € 18.151 en van ORIA B.V. € 18.000. De deelnemingen zijn gewaardeerd tegen netto-vermogenswaarde.

1.4.3 Grondslagen van waardering

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs verminderd met afschrijvingen die zijn gebaseerd op de economische levensduur van het actief. Het afschrijvingspercentage is vastgesteld op 10%-33% voor kantoorinventaris en installaties, 20%-50% voor computerapparatuur, voor gebouwen 0% en verbouwingen 10%-20% en 20% voor bedrijfsauto's na aftrek van een restwaarde van 16%.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen; dit is het geval als de boekwaarde van het actief (of van de kasstroom genererende eenheid waartoe het behoort) hoger is dan de realiseerbare waarde ervan. De onder deze post opgenomen bedragen betreffen de kosten van software alsmede de aan derden vergoede bedragen voor de ontwikkeling en implementatie hiervan en de kosten van het vernieuwen van de opleiding tot openbaar apotheker. Afschrijvingen geschieden op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs. Het gehanteerde afschrijvingspercentages bedragen 20% voor de software en 25% voor de ontwikkelingskosten van de opleiding.

Financiële vaste activa

Effecten

De effecten betreffen onder meer ter beurze genoteerde obligaties die zijn gewaardeerd tegen de marktwaarde.

De obligatiefondsen en de overige effecten zijn eveneens gewaardeerd tegen de marktwaarde. Ongerealiseerde koersresultaten worden verwerkt via de herwaarderingsreserve voor zover de marktwaarde de verkrijgingsprijs van de individuele stukken, vermeerderd met de waarde van de individuele herwaarderingsreserve aan het begin van het boekjaar, te boven gaat.

Vlottende activa

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs dan wel lagere marktwaarde, onder aftrek van een voorziening voor incourantie.

Vorderingen en overlopende activa

De debiteuren en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor mogelijke oninbaarheid.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Groepsvermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserves en de herwaarderingsreserve gepresenteerd. De algemene reserve bestaat uit de reserves die ter vrije beschikking staan van de vereniging. Deze herwaarderingsreserve bestaat uit de herwaardering voor de per ultimo onrealiseerde koersresultaten op de effecten.

Voorzieningen

Een voorziening wordt gevormd voor verplichtingen waarvan het waarschijnlijk is dat zij zullen moeten worden afgewikkeld en waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten. De omvang van de voorziening wordt bepaald door de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld.

Overige activa en passiva

Voor zover in het bovenstaande niet anders is aangegeven, worden activa en passiva gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs

1.4.4 Waarderingsgrondslag continuïteit

Het coronavirus heeft ook in 2022 invloed op de KNMP. De economische impact van het coronavirus op KNMP is zeer beperkt geweest. Onze sterke positie in de markt, de goede liquiditeit- en solvabiliteitspositie en onze inventiviteit zal de continuïteit van de organisatie borgen. Ten tijde van de opmaak van de jaarrekening is de inschatting van de directie dat, op basis van de opgestelde scenario analyses, er geen risico's zijn in relatie tot de continuïteit van de onderneming. Derhalve zijn de waarderingsgrondslagen gebaseerd op duurzame voortzetting van de bedrijfsactiviteiten.

1.4.5 Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de contributiebatens en overige opbrengsten over het boekjaar enerzijds en de bedrijfskosten anderzijds. De opbrengsten en kosten worden verantwoord in het jaar waarop deze betrekking hebben. Voor zover kosten specifiek betrekking hebben op opbrengsten in enig jaar, worden deze toegerekend aan het jaar waarin de opbrengsten worden verantwoord. Verliezen worden genomen zodra zij voorzienbaar zijn en de hoogte ervan betrouwbaar kan worden geschat.

Contributies

Opbrengsten uit hoofde van contributie worden in het exploitatieoverzicht als baten, in het boekjaar waar zij betrekking op hebben, opgenomen voor de reële waarde van het ontvangen of te ontvangen bedrag conform de geldende contributiesystematiek.

Omzet producten en diensten

Opbrengsten uit de verkoop van producten worden opgenomen in de baten tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding, na aftrek van retouren en tegemoetkomingen of eventuele kortingen.

Opbrengsten uit hoofde van verleende diensten worden in het exploitatieoverzicht als baten opgenomen naar rato van het stadium van voltooiing van de transactie op verslagdatum. Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van beoordelingen van de verrichte werkzaamheden.

(Overheids)subsidies

(Overheids)subsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruit ontvangen baten, zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de vereniging zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van door de vereniging gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in het exploitatieoverzicht opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie van de vereniging voor de kosten van een actief worden systematisch in de exploitatierekening opgenomen gedurende de gebruiksduur van het actief.

Baten uit hoofde van ontvangen subsidies worden verantwoord in de periode tot de hoogte van de kosten die in die periode uit hoofde van de gesubsidieerde activiteiten zijn gemaakt. Vooruitontvangen voorschotten voor gesubsidieerde activiteiten worden als kortlopende schuld op de balans verantwoord.

Pensioenen

KNMP neemt deel aan een pensioenregeling bij Stichting Pensioenfonds Medewerkers Apotheken die gekwalificeerd wordt als een toegezegde bijdrageregeling. Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting op de balans opgenomen. Als betaalde premies verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen ter hoogte van de verwachte terugbetaling van het fonds. Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen voor het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor

de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen.

Afschrijvingen

De afschrijvingen worden lineair berekend op basis van de onder de grondslagen van waardering vermelde economische levensduur.

Vennootschapsbelasting

De vennootschapsbelasting wordt berekend op basis van het verantwoorde resultaat, rekening houdend met fiscaal vrijgestelde posten en geheel of gedeeltelijk niet-aftrekbare kosten. Bij de fiscale winstbepaling bestaan tevens verschillen met de commerciële grondslagen ten aanzien van de waardering van financiële vaste activa (effecten); voor tijdelijke verschillen tussen het commerciële en fiscale eigen vermogen wordt geen voorziening voor latente belastingverplichtingen meer gevormd aangezien de verwachting is dat de toekomstige fiscale winsten nihil zijn. Om die reden wordt tevens geen latente vordering voor aanwezige compensabele verliezen gevormd.

1.4.6 Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2022

Immateriële vaste activa	Ontwikkelkosten		
	Opleiding	Software	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2022	120.059	241.516	361.574
Investerings (per saldo)	370.156	0	370.156
Desinvestering aanschafwaarde	0	0	0
Desinvesteringen cum. afschrijvingen	0	0	0
Afschrijvingen	-68.589	-70.798	-139.388
Boekwaarde per 31 december 2022	421.625	170.717	592.342
Aanschafwaarde	491.808	1.479.492	1.971.299
Cumulatieve afschrijving	-70.182	-1.308.775	-1.378.957
Boekwaarde per 31 december 2022	421.625	170.717	592.342

De ontwikkelkosten voor de opleiding betreffen de kosten van de vernieuwing van het curriculum voor de opleiding tot openbaar apotheker. Deze kosten worden over de periode van 2 opleidingscycli afgeschreven (4 jaar).

Materiële vaste activa	Bedrijfsgebouwen en terreinen	Kantoorinventaris en installaties	Hardware Software	Auto's	Materiële vaste activa in uitvoering	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2022	1.419.422	755.686	575.717	16.802	0	2.767.627
Investerings (per saldo)	35.123	320.144	194.802	0	33.600	583.668
Desinvesteringen aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0
Desinvesteringen cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0
Afschrijvingen	-140.472	-187.088	-208.002	-8.736	0	-544.298
Boekwaarde per 31 december	1.314.073	888.742	562.517	8.065	33.600	2.806.997
Aanschafwaarde	4.432.830	4.155.023	3.042.114	66.236	33.600	11.729.802
Cumulatieve afschrijving	-3.118.757	-3.266.281	-2.479.597	-58.171	0	-8.922.805
Boekwaarde per 31 december	1.314.073	888.742	562.517	8.065	33.600	2.806.997

De WOZ-waarde van de grond en gebouwen aan de Alexanderstraat te Den Haag bedroeg per 1 januari 2021 € 5,2 miljoen. De WOZ-waarde per 1 januari 2022 is nog niet ontvangen. De initiele aanschafwaarde van de grond en gebouwen zijn per heden afgeschreven tot de restwaardewaarde, zijnde de waarde van de grond. De afschrijvingen (en investeringen) hebben dan ook alleen betrekking op recent uitgevoerde verbouwingen. De WOZ-waarde van de grond en gebouwen aan de Foksdiep 6 te Urk bedraagt per 1 januari 2022 € 180.000.

Financiële vaste activa

<i>Effecten</i>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Stand per 1 januari	11.250.309	9.741.118
Bij: Aankopen	147.197	3.781.390
Af: Verkopen	-387.520	-2.674.158
Afwaardering	-1.097.871	-119.707
Opwaardering naar herwaarderingsreserve	-814.918	521.666
Stand per 31 december	<u>9.097.197</u>	<u>11.250.309</u>

Voorraden

De voorraden per balansdatum betreffen courante folders en vaktechnische uitgaven.

Vorderingen

<i>Overige vorderingen en overlopende activa</i>	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Vooruitbetaalde kosten	463.768	486.316
Te ontvangen interest	22.782	31.538
Te factureren omzet	65.052	113.191
Gelieerde stichtingen en verenigingen	0	0
Overige vorderingen	106.078	310.749
	<u>657.680</u>	<u>941.794</u>

De looptijd van de vorderingen en overlopende activa is korter dan 1 jaar.

Liquide middelen

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Spaartegoeden en deposito's	1.072.026	1.439.564
ING Bank N.V.	2.436.504	2.204.263
Rabobank	257.624	1.039.805
Overige, incl. gelden onderweg	1.275	675
	<u>3.767.429</u>	<u>4.684.307</u>

De spaartegoeden en deposito's zijn kortlopend van aard en staan ter vrije beschikking van de organisatie. De spaartegoeden worden vanaf juli 2021 belast met 0,5% negatieve rente. Per 1 oktober 2022 is de negatieve rente beëindigd.

Groepsvermogen

In de Algemene Vergadering van juni 2019 zijn de nieuwe financiële kaders van de vereniging vastgesteld voor de jaren 2020 tot en met 2022. Deze kaders voorzien onder meer in een verlaging van de algemene reserve tot maximaal 85% van de personele kosten in enig jaar. Met een surplus, ontstaan uit incidentele meevallers, worden incidentele tegenvallers opgevangen. Overig surplus in deze reserve kan worden gerestitueerd via een korting op de zakelijke bijdragen.

Groepsvermogen

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
<i>Herwaarderingsreserve</i>		
Stand per 1 januari	1.565.557	1.043.891
Herwaardering/afwaardering effecten	<u>-814.918</u>	<u>521.666</u>
Stand per 31 december	<u>750.639</u>	<u>1.565.557</u>

Dit betreft de herwaardering voor de per ultimo ongerealiseerde koersresultaten op de effecten.

Algemene reserve

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Stand per 1 januari	14.922.009	14.088.085
Af/Bij: resultaat voorgaand boekjaar	<u>-461.376</u>	<u>833.924</u>
Stand per 31 december	<u>14.460.633</u>	<u>14.922.009</u>

Onverdeeld resultaat

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Stand per 1 januari	-461.376	833.924
Bij/Af: volgens resultaat bestemming	<u>461.376</u>	<u>-833.924</u>
	0	0
Bij/Af: resultaat boekjaar	<u>-1.891.536</u>	<u>-461.376</u>
Stand per 31 december	<u>-1.891.536</u>	<u>-461.376</u>
Totaal groepsvermogen	<u>13.319.736</u>	<u>16.026.190</u>

Volgens de waarderingsgrond slagen voor de financiële activa worden de effecten gewaardeerd tegen marktwaarde. De ongerealiseerde koersresultaten worden verwerkt via de herwaarderingsreserve voor zover de marktwaarde van de individuele stukken de verkrijgingsprijs te boven gaat.

Voorzieningen

	Reorganisatie voorziening	Langdurig ziekengeld	Jubilea	Vitaliteits- budget	Totaal
Stand per 1 januari	107.854	100.225	231.780	0	439.859
Af: Onttrekkingen	-54.543	0	-30.020	0	-84.563
Bij: Dotatie ten laste van resultaat boekjaar	64.000	0	39.056	30.000	133.056
Stand per 31 december	117.311	100.225	240.816	30.000	488.352

De verplichtingen wegens arbeidsongeschiktheid zijn opgenomen tegen de contante waarde met een rekenrente van 2%. Het kortlopende deel van de verplichtingen wegens langdurig ziekingeld, ad € 13.200, is opgenomen onder de kortlopende schulden en overlopende passiva.

Kortlopende schulden

<i>Belastingen en sociale premies</i>	31-12-22	31-12-21
Afdracht Loonheffing	429.614	337.548
Afdracht Omzetbelasting	42.520	0
	472.134	382.109
<i>Overige schulden en overlopende passiva</i>	31-12-22	31-12-21
Personele verplichtingen	1.286.327	1.244.866
Vooruitontvangen VWS-subsidie StiPCO	0	693.509
Gelieerde stichtingen en verenigingen	9.089	1.852
Diverse schulden en overlopende passiva	1.431.249	723.505
	2.726.664	2.663.732

De personele verplichtingen betreffen hoofdzakelijk opgebouwde verlofrechten en vakantiegeld.

1.4.7 Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten over 2022

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Contributies	10.713.382	10.709.917
	<u>10.713.382</u>	<u>10.709.917</u>

Stijging van de contributieopbrengsten is een gevolg van een tariefstijging in de zakelijke contributie en een toename van het aantal leden.

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Omzet producten en diensten		
Diensten	11.907.653	11.240.772
Producten	747.132	669.735
Subsidies	950.193	1.246.773
	<u>13.604.978</u>	<u>13.157.280</u>

De verantwoorde subsidies zijn alle ontvangen projectsubsidies. Deze zijn ter compensatie van door de vereniging gemaakte kosten en worden systematisch als opbrengsten in het exploitatieoverzicht opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Er zijn projectsubsidies ontvangen van het Ministerie van VWS, het CBR en de Europese Unie.

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Personeelskosten		
Salarissen	11.643.902	10.870.646
Sociale lasten	1.669.616	1.598.903
Pensioenlasten	1.876.821	1.710.486
Overige personeelskosten	1.590.368	2.357.806
	<u>16.780.707</u>	<u>16.537.841</u>

Personeelsbestand

Gedurende 2022 heeft de KNMP inclusief groepsmaatschappijen gemiddeld 160,9 fte (2021: 163,2) werknemers, uitgedrukt in fulltime equivalenten, in dienst. De verdeling man:vrouw is 36% : 64%. Alle medewerkers zijn in dienst van KNMP Holding B.V. .

Honorarium bestuurders

Het totale honorarium van de leden van het KNMP bestuur bedroeg in 2022 € 276.519 (2021: € 312.420).

Het honorarium van de bestuurders wordt via een managementfee mede doorbelast aan de Vereniging KNMP.

Financiële baten en lasten

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Rente obligaties	48.908	58.561
Rente deposito's en spaartegoeden	-30.302	-25.769
Koersresultaat effecten	-1.097.871	379.642
Vermogensbeheerkosten	-30.514	-26.500
Overige	92.253	80.331
	<u>-1.017.527</u>	<u>466.265</u>

Vennootschapsbelasting

De resultaten van de vereniging KNMP zijn vrijgesteld van vennootschapsbelasting. KNMP Holding B.V. vormt tezamen met haar 100%-deelnemingen Z-Index B.V., SID B.V. en ORIA B.V. een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting. De effectieve belastingdruk over 2022 is nihil door het verrekenbare verlies uit eerdere jaren, de vrijstelling van de resultaten van de vereniging KNMP, de fiscale eenheid KNMP Holding BV én vanwege de verwachting dat de toekomstige fiscale winsten nihil zullen zijn. Definitieve aanslagen zijn opgelegd tot en met 2019.

Het effectieve belastingtarief, berekend als zijnde de belastinglast gedeeld door het resultaat vóór belastingen, bedraagt 0%. Het toepasselijke belastingtarief van KNMP Holding B.V. / gewogen gemiddelde belastingtarief, wat is berekend op basis van de resultaten vóór belastingen, bedraagt 23%.

1.4.8 Financiële verplichtingen

Huurverplichtingen

Er zijn geen huurverplichtingen.

Leaseverplichtingen

De leaseverplichting inzake bedrijfsauto bedraagt per 31 december 2022 € 204.924 (< 1 jaar € 71.619, 1 - 5 jaar € 133.305) Het betreft hier operational leaseverplichtingen.

1.4.9 Voorwaardelijke verplichtingen

Aansprakelijkheid voor deelnemingen

KNMP Holding B.V. heeft zich hoofdelijk aansprakelijk gesteld voor de rechtshandelingen van haar deelnemingen in SID B.V. en Z-Index B.V. door het afgeven van een aansprakelijkheidsverklaring ex art 403 BW 2:9. De vereniging vormt samen met haar groepsmaatschappijen een fiscale eenheid voor de omzetbelasting en is uit dien hoofde mede hoofdelijk aansprakelijk voor alle hieruit voortvloeiende verplichtingen.

1.4.10 Resultaatbestemming

Vaststelling resultaatbestemming 2021

In de Algemene Vergadering van 29 juni 2022 is het voorstel resultaatbestemming 2021, zoals opgenomen in de toelichting van de jaarrekening 2021, onveranderd vastgesteld. Deze resultaatbestemming is aldus in de jaarrekening 2022 verwerkt.

Voorstel resultaatbestemming 2022

Het KNMP Bestuur stelt voor het negatieve resultaat over 2022 ten laste te brengen van de algemene reserve. Daarnaast zal een bedrag ter grootte van €73.000 worden bestemd ter financiering van overlopende reeds in 2022 aangegane projectverplichtingen.

1.4.11 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich na balansdatum geen gebeurtenissen voorgedaan die een majeur effect op de cijfers van 2022 hebben gehad.

1.4.12 Overige gegevens

Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming

Conform artikel 28 lid b van de statuten wordt de jaarrekening van de vereniging KNMP vastgesteld door de Algemene Vergadering. Er zijn geen statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming.

ENKELVOUDIGE JAARREKENING 2022

2.1 Enkelvoudige balans per 31 december 2022

(Vóór verwerking resultaatbestemming)

ACTIVA	<u>31 december 2022</u>	<u>31 december 2021</u>
Vaste activa		
<i>Materiële vaste activa</i>		
Bedrijfsgebouwen en terreinen	1.019.585	1.089.999
Overige vaste bedrijfsmiddelen	<u>79.782</u>	<u>76.539</u>
	1.099.367	1.166.538
<i>Financiële vaste activa</i>		
Effecten	1.869.961	2.279.343
Deelneming	<u>1.271.941</u>	<u>4.362.481</u>
	3.141.902	6.641.824
TOTAAL VASTE ACTIVA	<u>4.241.269</u>	<u>7.808.362</u>
VLOTTENDE ACTIVA		
<i>Vorderingen</i>		
Groepsmaatschappijen	7.819.420	7.105.021
Overige vorderingen en overlopende Activa	<u>117.648</u>	<u>232.521</u>
	7.937.068	7.337.542
<i>Liquide middelen</i>	1.145.403	883.953
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	<u>9.082.471</u>	<u>8.221.495</u>
	<u>13.323.740</u>	<u>16.029.857</u>

PASSIVA	<u>31 december 2022</u>	<u>31 december 2021</u>
Eigen vermogen		
Herwaarderingsreserve	750.639	1.565.557
Algemene reserve	14.460.633	14.922.009
Onverdeeld resultaat	<u>-1.891.536</u>	<u>-461.376</u>
Totaal eigen vermogen	13.319.736	16.026.190
Kortlopende schulden	<u>4.004</u>	<u>3.667</u>
	 <u>13.323.740</u>	 <u>16.029.857</u>

2.2 Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2022

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Resultaat deelneming (na belastingen)	-2.401.214	-1.447.217
Overige baten en lasten	<u>509.678</u>	<u>985.841</u>
Netto-resultaat (na belastingen)	<u>-1.891.536</u>	<u>-461.376</u>

2.3 Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening 2022

2.3.1 Toelichting algemeen

De posten uit de balans en de staat van baten en lasten zijn toegelicht in de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten. Conform de vigerende grondslagen voor financiële verslaggeving is de enkelvoudige jaarrekening vereenvoudigd ingericht.

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

De grondslagen voor waardering van activa en passiva en de resultaatbestemming zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten, tenzij anders vermeld.

Deelnemingen met invloed van betekenis

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Indien waardering tegen nettovermogenswaarde niet kan plaatsvinden, doordat de hiervoor benodigde informatie niet kan worden verkregen, wordt de deelneming gewaardeerd volgens het zichtbaar eigen vermogen. Bij de vaststelling of er sprake is van een deelneming waarin de onderneming invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid, wordt het geheel van feitelijke omstandigheden en contractuele relaties (waaronder eventuele potentiële stemrechten) in aanmerking genomen. Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderingsgrondslagen van de onderneming gehanteerd.

Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de groep in de resultaten van deze deelnemingen, bepaald op basis van de grondslagen van de groep. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de groep en de niet-geconsolideerde deelnemingen en tussen niet-geconsolideerde deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd. De resultaten van deelnemingen die gedurende het boekjaar zijn verworven of afgestoten worden vanaf het verwervingsmoment respectievelijk tot het moment van afstoting verwerkt in het resultaat van de groep.

2.3.2 Financiële vaste activa

Deelneming

De 100% deelneming in KNMP Holding B.V. is gewaardeerd tegen de netto-vermogenswaarde.

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Stand per 1 januari	4.362.481	5.240.391
Herwaardering effecten bij deelneming	-689.326	569.308
Netto-resultaat boekjaar	<u>-2.401.214</u>	<u>1.447.218</u>
Stand per 31 december	<u>1.271.941</u>	<u>4.362.481</u>

2.3.3 Eigen vermogen

<i>Herwaarderingsreserve</i>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Stand per 1 januari	1.565.557	1.043.891
Mutatie boekjaar	<u>-814.918</u>	<u>521.666</u>
Stand per 31 december	<u>750.639</u>	<u>1.565.557</u>

Deze reserve betreft de herwaardering voor de per ultimo ongerealiseerde koersresultaten op de effecten.

<i>Algemene reserve</i>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Stand per 1 januari	14.922.009	14.088.085
Af/bij: resultaat voorgaand boekjaar	<u>-461.376</u>	<u>833.924</u>
Stand per 31 december	<u>14.460.633</u>	<u>14.922.009</u>

<i>Onverdeeld resultaat</i>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Stand per 1 januari	-461.376	833.924
Resultaat bestemming	<u>461.376</u>	<u>-833.924</u>
	0	0
Resultaat boekjaar	<u>-1.891.536</u>	<u>-461.376</u>
Stand per 31 december	<u>-1.891.536</u>	<u>-461.376</u>

Totaal eigen vermogen	<u>13.319.736</u>	<u>16.026.190</u>
------------------------------	-------------------	-------------------

2.3.4 Personeel

De vereniging KNMP heeft in 2022 geen personeel in dienst.

3. Overige gegevens

3.1 Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming

Conform artikel 28 lid b van de statuten wordt de jaarrekening van de vereniging KNMP vastgesteld door de Algemene Vergadering. Er zijn geen statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van vereniging Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Pharmacie ("KNMP") te Den Haag gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde en de enkelvoudige jaarrekening.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van KNMP op 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2022;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2022; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van KNMP zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Controleaanpak continuïteit

Zoals toegelicht in het onderdeel 'Continuïteit' op pagina 48 van de jaarrekening, heeft het bestuur geen continuïteitsrisico's geïdentificeerd. Onze procedures om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te evalueren omvatten onder andere:

- ▶ Kennis nemen van en het toetsen van de redelijkheid van de uitgangspunten van het bestuur voor de opgestelde continuïteitsveronderstelling en begroting voor de periode van 12 maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening.
- ▶ Het inwinnen van inlichtingen bij het bestuur over aan de continuïteitsveronderstelling liggende uitgangspunten en de inschatting van de risico's na de door het bestuur verrichtte continuïteitsbeoordeling.

Wij zijn van mening dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is en, op basis van de verkregen controle-informatie, er geen onzekerheid van materieel belang met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden bestaat die gerede twijfel kan doen ontstaan over de mogelijkheid van KNMP om haar continuïteit te handhaven.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de entiteit en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop het bestuur toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar pagina 35 van het bestuursverslag waarin het bestuur zijn frauderisicoanalyse heeft opgenomen.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder het personeelshandboek waarin de gedrags- en beroepsregels gemeld staan. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd ten behoeve van het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving en oneigenlijke toe-eigening van activa. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormen voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Frauderisico	Controlewerkzaamheden en waarnemingen
<p><i>Doorbreking interne beheersing door het bestuur</i></p> <p>Het bestuur bevindt zich in een positie om fraude te plegen, omdat het de mogelijkheid heeft administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken.</p> <p>Daarom besteden wij bij al onze controles aandacht aan het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het bestuur bij:</p> <ul style="list-style-type: none"> - journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt; - significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening. <p>Wij hebben daarbij bijzondere aandacht voor tendenties als gevolg van mogelijke belangen van de directie.</p>	<p>Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen, uitgaande van een risico op doorbreking van dat proces. We hebben het proces rondom de totstandkoming van financiële verslaggeving beoordeeld en de opzet en implementatie geëvalueerd van de relevante interne beheersingsmaatregelen.</p> <p>Tevens hebben wij specifieke aandacht gegeven aan de toegangsbeveiligingen in het IT-systeem en de mogelijkheid dat hierin functiescheiding kan worden doorbroken.</p> <p>Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria, zoals memoriaalboekingen die gegenereerd zijn tijdens het proces van opmaken van de jaarrekening of memoriaalboekingen waarbij er correcties op de omzet plaatsvinden buiten de reguliere processen. We hebben op deze journaalposten specifieke controlewerkzaamheden verricht. Deze werkzaamheden omvatten onder meer inspectie van informatie uit brondocumenten. Daarnaast hebben wij tevens aandacht hebben besteed aan significante transacties buiten de normale bedrijfsuitoefening.</p> <p>Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het bestuur.</p>

Het veronderstelde frauderisico rondom routinematige transacties binnen de omzetstromen is weerlegd. Het veronderstelde frauderisico op niet-routinematige transacties binnen de omzetstromen is niet weerlegd. Voor een toelichting op dit punt verwijzen wij naar de het geïdentificeerde frauderisico omtrent doorbreking van de interne beheersing door het bestuur.

Frauderisico	Controlewerkzaamheden en waarnemingen
<p><i>Frauderisico in het inkoopproces</i></p> <p>De omvang van KNMP brengt met zich mee dat de administratieve organisatie en interne beheersing niet op alle onderdelen geoptimaliseerd is en daardoor niet altijd effectief is. Hierdoor is een risico aanwezig op het onrechtmatig onttrekken van middelen via de bankapplicatie of het onrechtmatig muteren van crediteurenstamgegevens. Om die reden hebben wij aan dit risico significante aandacht besteed.</p>	<p>Als gevolg van de tekortkomingen in de interne beheersing rondom de betalingsorganisatie, in samenhang met het risico op muteren van crediteurenstamgegevens, konden wij niet op de interne beheersing steunen. Onze bevindingen rondom de administratieve organisatie en interne beheersing hebben wij schriftelijk aan het management gerapporteerd.</p> <p>Om het risico op onrechtmatige onttrekkingen te ondervangen hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wij hebben aan de hand van een overzicht van betalingsrechten van de bank vastgesteld dat de bevoegdheid voor het doen zelfstandige betalingen beperkt is tot één/enkele kernfunctionaris(sen) en is; - Wij hebben een download ontvangen van de banktransacties (CAMT053-bestand). Dit bestand hebben wij integraal geanalyseerd op betalingen die kunnen worden gerelateerd aan de kernfunctionaris. <p>Ten aanzien van de crediteurenstamgegevens hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wij hebben een download ontvangen van de banktransacties (BTA). Dit bestand hebben wij integraal geanalyseerd op meerdere rekeningnummers per crediteuren en aangesloten met onderbouwende documentatie.

	Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor frauduleuze onttrekkingen of vermoedens daarvan.
--	---

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur. Uit onze werkzaamheden volgden geen signalen of vermoedens van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

C. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ het bestuursverslag;
- ▶ de overige gegevens;

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

D. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de

continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Utrecht, 26 mei 2023

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

J. de Groot MSC RA

KNMP
Alexanderstraat 11
2514 JL Den Haag
070 373 73 73
communicatie@knmp.nl
www.knmp.nl